

Luuka

¹ kulyuve mwoghopua Tiofilo avaanhu vinga valemBILE imhola isa Yesu Kilisite ndavule silyavombike kilyusue. ² valemBILE imhola isi ndavule tulyapangilue na vano valyalolile na maaso ghave, navano valyasipulisie kuhuma vuvutengulilo vwake. ³ ulwakuva nilondile vunono uvwakyang'haani vwa mhola sa Yesu vuhuma vuvutengulilo lino najune nivwene lunono kukulembela isi sooni muvutavike. ⁴ neke ulukagule ulwakyang'haani lwa mbombo sino ukavulanisivue. ⁵ mu fighono fya Helode untwa ghwa Yudea, pwealyale untekesi jumonga juno alyale ikemelua Sakalia ughwa lukolo lwa Abia un'dala ghwake alyahumile muvaliive va Haluni, ni litavua lyake alyale ikemelua Elisabeti. ⁶ voni van valyale vaghlofolu pa maaso gha Nguluve amaghendele ghale ghasita kukuvapika mundaghilo sooni munjovele ja Mutwa. ⁷ neke navalyale nu mwana ulwakuva uElisabeti alyale mughumba na kukavalilo akuo voni vale vaghoghofijo. ⁸ lino lulyahumile kuuti uSakalia alyale nu Mhepo umwimike kuvutavike vwa Nguluve. akalutile nuvutavike vwa vutekesi kuhumila mu vutavike vwa ludimo lwake. ⁹ kwevulyale uvutavike uvwa kuvomba mu nyumba ja Nguluve veni umuunhu untekesi, veni idalikila akasalulua ikipugha akingila mu nhumba ja Mutwa akanyanya uvufumba. ¹⁰ ilipugha lyoni lya vaanhu

vakava vikufunya kunji ye vinyanya uvusumba. ¹¹ unyaMhola ghwa Mutwa akamwumila na kukwiima ulubale lwa luvoko lwa ndia kufitekelelo kuno vinyanyila uvusumba. ¹² uSakalia akoghopa ye alwaghile ulutetemo lulyamughwila. ¹³ neke unyaMhola akam'bula kuuti, ulekaghe pikwoghopa Sakalia ulwakuva ulufunyo lwako lupulikike. undala ghwako uElisabeti ikukuholela umwana ilitavua lyake ghukun'kemela Yohani. ¹⁴ ghuliva nu lukelo na kuhovoka, na vinga vikuhovokela kuholua kwa mwene. ¹⁵ ulwakuva iliva nu vuvaha kuhuma kwa Mutwa ujoo nanganyisaghe nambe kimonga kino kighasia. looli ingufu sa Mhepo umwimike siiva nu mwene kuhuma pano ali mulileme lwa ng'iina. ¹⁶ na vaanhu vinga ava Silaeli ilikuvagomosiagha kwa Nguluve uMutwa ghwave. ¹⁷ ujoo ilikumulongolela uMutwa mu ngufu nu mwojo ndavule alyale uEliya kusambania mu ngufu sa Mhepo uMwimike neve vano navikumwoghopa vighendagha muluhala lwa vano valweli. ikuvavombela ndiki kukuvavika kwa Mutwa avaanhu vano vaghelanisivue vwimila jake. ¹⁸ uSakalia akam'bula unyaMhola, "niwesia ndani kukagula ili? ulwakuva une nili nsehe nu n'dala ghwango na maka ghake ghali minga kyongo". ¹⁹ unyaMhola akamwamula na kumb'ula, une nene Gabieli, nejuno nikwima pavulongolo pa Nguluve. nisung'ilue kukuvuula, kukuletela iMhola inofu iji. ²⁰ kange lolagha, nungajove kinu ghuva kimie nungawesie kujova kuhanga ikighono kila pano isi siva sihumile. ulu

lwe ulwakuva ukakunilue kukwitika amasio ghango ghano mu nsiki ghiva ghavombike. ²¹ lino avaanhu valyale vikumughula uSakalia. valyadeghile kuuti alyale itumila unsiki mwinga ku nyumba inyimike ja kufunyila. ²² neke ye ahumile kunji, akakunilue kujova navo. pe aveene vakakagula kuuti, luvonike lumonga mu nyuma inyimike neke umwene akava ihufia lumonga na mavoko. akajigha kinunu. ²³ ye fisilile ifighono fyakuvomba imbombo jakilekesi ayavukile kugomoka kunyumba jake. ²⁴ pambele uSakalia akavuja kukaja kuhuma ku mbombo sake sakitekesi un'dala ghwake akava n'kunue, akifisa amesi ghahaano akajova. ²⁵ “ulwakuva lwe luno uMutwa ambobile une ye andolile kulughano lwoni kukumbusikisia isoni pa maaso gha vaanhu” ²⁶ ye ghufikile umwesi ghwa n'tanda pavukunue vwa Elisabeti uNguluve akatuma unyaMhola uGabilieli kuluta mu iisi ja Galilaya ilitavua ilinge Nasaleti, ²⁷ kwa mhinja juno akatambulwagha Maliya. kwa mhinja juno alyatunilue nu mughosi ilitavua lyake ghwe Yosefu. umuholua mukikolo kya Davidi nilitavua lya mhinja akakemeluagha ghwe Maliya. ²⁸ unyaMhola ye afikile akati, “nikukuhungila uve ghwe juno usungukilue nu Mutwa, uMutwa alinuve; ²⁹ amasio ghanyaMhola ghaka mangajisia kyongo mu mwojo ghwake na alyaghamanyile kiki unyaMhola ihungila hungila iji kidegho. ³⁰ unyaMhola akam'bula “nungoghopaghe Maliya ulwakuva uNguluve akusungukile. ³¹ lolagha ghuva nu vukunue, ghupapagha umwana neke ghukun'kemelagha

ilitavua ghwe Yesu. ³² iliva m'baha ikemeluagha mwana ghwa juno alikukyanya kyongo, uMutwa uNguluve neke ikumpelagha ikitengo kya vutwa kya Davidi uvuse. ³³ itemagha uvutwa mu lukolo lwa Yakovo uvusila nakusila lusiku. ³⁴ uMaliya akam'bula unyaMhola ili, iva ndani ulwakuva une nanighelile kuvwafuka nu mughosi ghwoghwoni? ³⁵ unyamhola akamwamula akam'bula "uMhepo uMwimike ikwisa kulyuve. ni ngufu sa juno alikukyanya kyongo sikwisa kulyuve. pe lino umwimike juno iholua ikemeluagha mwana ghwa Nguluve. ³⁶ lolagha ulukololuo uElisabeti alinuukunue vwa mwana mufighono fyake fya vughogholo, ughu ghwe mwesi ghwa n'tanda juno valyatile mughumba. ³⁷ ulwakuva kwa Nguluve nakwekili kino kimuulemile" ³⁸ uMaliya akajova akati, une nilim'baanda ghwa Mutwa neke luuleke luve luve kulyune ndavule ujo vile" pe pano unyaMhola akavuka iluta. ³⁹ ye fikikile ifighono nde filingi uMaliya avuka ng'haning'habi na kuluta ku iisi jimonga jino jale nyafidunda, ija Yudea. ⁴⁰ ukuo akingila mu nyumba ija Sakalia na kumwungila uElisabeti, ⁴¹ lino pe lulyahumile kuuti," uElisabeti ye apulike uluhungilo lwa Maliya. umwana mu lileme akaomoka tomoka, neke uElisabeti ingufu isa Mhepo uMwimike sikamwisila. ⁴² pe akatengula pijova kungufu akati, "ufunylue uve mukighavo kya vakijuuva najumwana juno alimulileme lyako afunylue. ⁴³ neke lulindani kulyune ungiina ghwa Mutwa lunoghile pikwisa kulyune? ⁴⁴ ulwakuva lolagha ye lupulikike mu

mbughulutu sango ilisio lya kuhungila kulyuve umwana mulileme lyango atomwike nu lukelo. ⁴⁵ neke afunyilue umukijuva jula juno alyitike kuuti vulyahumila uvya kyang'haani vwa sino alyavulilue kuhuma kwa Mutwa". ⁴⁶ uMaliya akati, inimbula jango jikunfunya uMutwa, ⁴⁷ naghumwojo ghwango ghuvovwike mwa Nguluve umpoki ghwango. ⁴⁸ ulwakuva avulolile uvukotofu vwa m'banda ghwake umhinja. lolagha kuhuma mu fisina fyoni vikughonelagha nilifunyua. ⁴⁹ ulwakuva umwene unya sooni avombile sino mbaha kilyune. ni litavua lyake ilyimike. ⁵⁰ uvukola vwake kuhuma ikisina ni kisina ku vano vikumwopa umwene. ⁵¹ avonisie ingufu mu luvoko lyake avapalanisie vala vano vakighiniagha mu masaghe gha mooja ghave. ⁵² avisisie paasi avana va vatwa kuhuma mufitengo fyave ifya vutwa na kukuvatosia kukyanya vano vakotofu. ⁵³ alyavapelile avanya njala ifinu ifi nono looli avamofu avadagile na mavoko gheene. ⁵⁴ ahumisie uvutangilisi kwa Isilaeli um'bombi ghake, neke akumuke kuvonesia uvuhugu. ⁵⁵ (ndavule alyajovile kuvanhaata vitu) kwa Abulahamu ni fisina fyake kuvusila na kusila" ⁵⁶ uMalia alikalile nu Elisabeti hwene mesi ghatatu pepano akagomoka ku nyumba ja mwene. ⁵⁷ lino unsiki ghulyafikile ughwa Elisabeti kupaapa umwana un'dimi. ⁵⁸ avabading'ani vake na vanyalukolo vake valyapulike ndavule uMutwa atupelansie mu vuhugu vwake, kange vakahovoka palikimo nu mwene. ⁵⁹ lino

kilyahumile ikighono kya lekela kwoni valisile kukivungo najumwana lulyanoghile vampele ilitavua lyake ghwe Sakalia kulwiho lwa vise. ⁶⁰ looli ung'ina akamula akati, "ndali" ikemelua ghwe Yohani" ⁶¹ vakam'bula napwale nambe jumo mulukolo juno itambulua ku litavua ili" ⁶² pe vakam'bombela ikimanyilo uvise kuuti, umwene iti ilitavua akemelue veni. ⁶³ uvise akalonda ikisegho akalemba "ilitavua ghwe Yohani" voni vakadegha ku ili ⁶⁴ ku kenyemukila umulomo ghake ghukadinduka nu lumili lwake lukava vuleka akajova na kukumughinia uNguluve ⁶⁵ uludwesi lukavisila voni vano valikalile pipi navoimbombo isio sikakwilana mu iisi jooni ja fidunda fya Yudea, ⁶⁶ na voni vano valyaghapulike vakaghagadilila mu mwoojo ghawe, vakati umwana uju ghwa ndani ndani?" ulwakuva uluvoko lwa Mutwa lulyale palikimo naghwo. ⁶⁷ ivise ghwa Sakalia akapeluula ingufu nu Mhepo uMwimike akatengula kuhumia uvuvili akatisagha, ⁶⁸ aghinwaghe uMutwa, uNguluve ghwa Isilaeli, ulwakuva atangile kange na kukuvavanga avaanhu vake. ⁶⁹ atupelile uvupoki kuhuma mu nyumba ja nyambombo ghwake u Davidi, kuhuma mukikolo kya m'bombi ghwake uDavidi. ⁷⁰ ndavule alyajovile mumulomo ghwa vavili vake vano kwevalyale kuhuma kuvukuulu. ⁷¹ alatupoka kuhuma kuvalugu viitu na kuhuma mumavoko ghavaanhu vooni vano vikutukalalila. ⁷² alavomba ndiki kuvonesia ulusungu kuvanhaata vitu na kukumbuka ululaghilo lwake ulwimike.

⁷³ ulujigho luno alayjovile kwa Abulahamu unhaata ghwitu. ⁷⁴ alyajighile na kunkangasia kuuti lunoghile pikum'bombela umwene kisila vwoghofi pano tupokilue pihuma mumavoko ghalugugu viitu. ⁷⁵ muvwimike na muvaghlofufu uvwakyang'haani pa maaso ghake ni fighono fyake fyoni. ⁷⁶ Ena, najuve mwana ghukemeluagha uli mb'ili ghw ajuno ali kukyanya fiijo ulwakuva alyaghendelelagha ku maaso ghwa Mutwa kuuti ikuvavonesia isila. neke kukunosekesia isila avaanhu pano ikwisagha umwene. ⁷⁷ kukuvavula avaanhu vake kuuti valapyanilwagha valavuvunagha uvupoki kusila kusila ja vupoki vwa nyfi saave. ⁷⁸ ili lilyahumile ulwakuva ja lusungu lwa Nguluve ghwitu ulwakuva iljuva kuhuma kukyanya likutwisila. ⁷⁹ kukutumulikila ku vano vikalile mu ng'isi nu lumwighighi ghwa vafue alavomba ndiki kulongosia amaghulu ghitu kusila ja lutengano." ⁸⁰ lino umwana jula akakula na kuva nyangufu mwa Mhepo uMwimike. alikalile kulihaka kuhanga unsiki ghuno akavonekagha ku vaSilaeli.

uvwandulilo vwa 2

¹ lino mu fighono ifyo, jilyahumile kuuti, uKaisali Agusito akahumisie ululaghilo kuuti, vatole uluvalilo lwa vaanhu vooni vanovikukala mu iisi. ² ulu lulyale lwe luvalilo lwa kwanda luno lulyavombike unsiki ghuno uKileoli alyale m'baha gha Silia. ³ neke umuunhu ghweni akaluta kumpulo ghake kukulembekesia uluvalulo. ⁴ ghwope uYosefu alyavukile mu mpulo

ghwa Nasaleti ukuo ku Galilaya na kukyulalila ku Yudea ku mpulo ghwa Betelemu, ghuno ghukagulika hwene mpulo ghwa Davidi, ulwakuva jikahumile mu lukolo lwa Davidi. ⁵ akaluta kula na kujilembekesia nu Maliya, juno alyale antuunile kange alyale ihuvila umwana. ⁶ lino jilyahumile kuuti, ye valyale kula unsiki ughwa kuhola ghukafika. ⁷ akahola umwana un'dimi, umuholua ghwake ughwa kwanda, akamun'yengelela umwana namenda neke kunsigha ni mhupo. pe akam'bika mikivagha kya kulisikisia ifdimua, ulwakuva napwelukale ulubale lwa kum'bika mu numba ja vaghesi. ⁸ ku lubale uluo kwevalyale avalongosi vano valyale vikukala mu maghunda kulolelela amapugha gha ng'olo ave pakilo. ⁹ kukenyemukila unyaMhola va Mutwa akavahumila nu vwimike va Mutwa vulyang'alile kuvasyungutila, pe valyale nu vwoghofi kyongo. ¹⁰ pepano unyaMhola akavavula, "namungoghohopaghe, ulwakuva niku-vapela iMhola inofu isa lukelo uluvahaku vaanhu vooni. ¹¹ umusyughu umpoki ghwinu aholilue vwimila jinu mu mpulo gha Davidi! umwene ghwe Kilisite Mutwa! ¹² iki kye kivalilo kino mupelua, mukumwagha umwana vampinyile umwenda aghonile mu luvagha lwa kulisikisia ifdimua. ¹³ kukenyemukila kukava ni lipugha livaha lwa va sikali kuhuma kukyanya likalungine nunyaMhola ujoo kuku-mughinia uNguluve vakatisagha, ¹⁴ "uvutwa vwa nguluve juno ali kukyanya fiijo nu lutengano lue mu iisi ku vaanhu voni vano anoghilue

navo.” ¹⁵ lulyale kuuti avanyaMhola ye vavukile na luluta kukyanya, avalongosi vakajofesania vavuo ku vavuo, “tuvuke lino ku Betelemu kula tukalole kiki kino kihumile, kino uMutwa atumanyisie’. ¹⁶ vakaluta ng’hani ng’hani kula, neke vakamwagha uMaliya nu Yosefu, kange vakamwagha umwana aghonile mu luvagha lwa kulisikisia ifidimua. ¹⁷ ye vavwene ndiki, vakavamanyisia avaanhu vala vano vakavulilue imhola sa mwana ghwa muunhu ¹⁸ voni vakadegha ye vapulike imhola isi ni kila kuno kikajovilue vadalikili. ¹⁹ neke uMaliya akaghendelela kusagha soni sino alyapulike, akaghavika mu mwoojo ghwake. ²⁰ avadalikili vakagomoka na kumwimika na kumpaala uNguluve wimila umuunhu ghweni kukino valyapulike na kukukyagha, ndavule jilyajovilue kuveene. ²¹ kyati kifikile ikighono kya lekela kwoni ghulyale ghwe nsiki ghwa kun’dumula umwana, vakankemela ilitavua ghwe Yesu; ilitavua lino alyapelilue nu nyaMhola jula ye na vuvukunue vukyale kutungwa mu lileme. ²² kuling’ana ni ndaghilo ja Moose, uYosefu nu Maliya akantwala kunyumba inyimike ja kufunyila ku Yelusalemu na kum’bika pavulongolo pa Mutwa. ²³ ndavule jilyalembilue mu ndaghilo ja Mutwa. “umukinhaata ghweni juno idindula ilileme ilikemelua juno avusikisivue uvuvaha kwa Mutwa”. ²⁴ vope vulevule vakisile kuhumia ilitekelo kuling’hana na kila kinokijovua ku ndaghilo ja Mutwa,” vahumyaghe injiva ivili nambe inyaana ivili isa ng’unda”. ²⁵ lola, palyaale nu muunhu ku Yelusalemu juno ilitavua

lyake ikemelua ghwe Simoni. umuunhu uju alyale nya kyang'haani na kumwitika uNguluve. umwene alyale idalikila vwimila umuhovilua ghwa Isilaeli, nu uMhepo uMwimike alyale nkyanya ja mwene. ²⁶ jilyavonike kwa mwene kukilila uMhepo uMwimike kuuti umwene naale ifua ye akyale kumwagha uKilisite ghwa Mutwa. ²⁷ ikighono kimonga akingile mu nyumba inyimike ja H, akalongosivue nu Mhepo umwimike. pano avapafi vakamuletile umwana, uYesu ikum'bombela sino simunoghile jaatu mu ndaghilo, ²⁸ pepano uSimoni akamwupila mu mavoko ghake na kumpaala uNguluve na kuuti, ²⁹ "lino nikum'bula untemi ghwako alute nu lutengano lwa Mutwa, kuling'hana ni lisio lyako. ³⁰ ulwakuva amaaso ghango ghavuvwene uvupoki vwako, ³¹ vuno vuvonike ku vaanhu voni. ³² umwene ghwe lumuli vwimila uvusyetulilo vwa iisi nu vwimike vwa vaanhu va Isilaeli. ³³ ubaba nu mama va mwana vakadegha ku sino sijovua kwa mwana ghwa vanave. ³⁴ pepano uSimoni akavafunyila na akati kwa Maliya ung'ina ghwa mwene, "pulikisia vonono! umwana uju iiva vufumbue kwa kusova nambe kukwitika ku vaanhu vinga va ku Isilaeli kane ke kivalilo kino avaanhu vinga vilikujikana. ³⁵ kange lwe lubamba lunolulinyanya umwoojo ghako juve, neke kuuti amasaghe gha moojo gha vinga ghavoneke" ³⁶ un'dala um'bili juno akemeluagha Ana kwealyale kunyumba inyimike ja kufunyila. umwene alyale mwalive gha Fanueli kuhuma kulukolo lwa Asheli. alyale na maka minga kyongo. akikala nu mughosi

ghwake ku maka lekela lubale ye vatoline,
³⁷ pepano akava mfwile ku maka fijigho lekela
kwaoni na ghaane. nakaghelile kuvuka mu
nyumba inyimike ija kufunyila alyale ighen-
delela kudinda na kunsuuma uNguluve pakilo
na pamwisi. ³⁸ nu nsiki ughuo, akisa pala
panovalyale akatengula kumuhongesia uNgu-
luve. akajova isa vaanha vooni vano vaghu-
laha uvupoki vwa Yelusalemu. ³⁹ ye va-
malile avaanhu voni vakanoghile kuvomba kul-
ing'ana ni ndaghilo ja Mutwa, vakagomoka ku
Galilaya umpulo ghwave, Nasaleti. ⁴⁰ umwana
akakula, akava ni ngufu akongelela mu vukoola,
nu vumosi vwa Nguluve vulyale pa kyanya
jake. ⁴¹ avapafi vake amaka ghoni vakalu-
tagha ku Yelusalemu vwimila ikikulukulu kya
Pasaka. ⁴² ya ale na maka kijigho na ghav-
ili, kange vakisile mu nsiki ghuno ghunoghile
ndavule uvutavike vwa kikulukulu. ⁴³ ye vajighe
ifighono fyoni vwimila ikikulukulu vakatengula
kugomoka kunyumba. neke un'dimi u Yesu
akajighe kunsana ku Yelusalemu kisila ava-
pafi vake kukagula ili. ⁴⁴ vakasaghile kuuti
valilumo mulipugha lya vano vakyulaha lumo,
pe vakakyula ulukyusi lwa kighino pepano
vakatengula kukumulonda mu vanyalukolo na
vamanyani vave. ⁴⁵ ye vakunilue kumwagha,
vakagomoka kuYelusalemu na kutengula kumu-
londa umuo. ⁴⁶ jilyahumile kuuti mu fighono fi-
tatu valamwagha mu nyumba inyimike ja kufun-
yila, akkali pakate pa vavulanisi akavapulikisia
na kukuvaposia. ⁴⁷ voni vano vale vikumpulik-

isia vakadegha ku vukagusi vwake nu lwamulo lwake. ⁴⁸ vati vamwaghile, vakadegha ung'iina akam'bula, “mwanago kiki utuvombile ndiki? pulikisia une nu baba ghwako tulya tukulonda ku vwoghofi uvukome”. ⁴⁹ akavaposia, “kiki mulyale mukunilonda? namukakagwile kuuti lunoghile kulyune kuva mu nyumba ja baba ghwango? ⁵⁰ neke navakakagwile uluvumbulilo lwa masio aghuo. ⁵¹ pepano akaluta palikimo na veene kukaja ku Nasaleti, kange alyale mwitiki kuveene. ung'iina alyavikile sooni mu mwoojo ghwake. ⁵² neke uYesu alyaghendelile kukula mu vukoola ni vugoyo nakughina kuva mughanike kwa Nguluve na vaanhu.

uvwandulilo vwa 3

¹ lino mu mwaka ghwa kijigho na ghahaano mu vutavulua vwa kaisali Tibelia, unsiki ghuno uPontio Pilato alyale ghavana ghwa vaYahudi, uHelode alyale m'baha ghwa vughavo a vwa Galilaya, nu Filipino unyalukola ghwake alyale m'baha ghwa vughavo vwa Itulea ni kya Tulakoniti, nu Lisania alyale m'baha ghwa vughavo vwa Abilene. ² nu n'siki ghwa gha vutekesi uvukulu vwa Anasi nuKayafa, iliso lya Nguluve likamwisila uYohani umwana ghwa Sakalia ku lihaka. ³ akakyulile mu vughavo vwoni kusyuta ikikogha Yoldani, akidalikila ulwofughu lwa kulata vwimila ulusaghilo lwa vuhosi. ⁴ ndavule jilembilue mu kilembe kya masio gha m'bili Yesaya kuuti,” ilisio lwa muunhu juno ali kulihaka” muvombaghe vunono mu sila ja Mutwa, muvombaghe vunono

mu maghendele amagholofu. ⁵ ifivonde fyoni filimemesevua, ifidunda fililimua, amasevo ghano ghabindile ghigholosivua, ni sila sino sili na manina sisylua. ⁶ avaanhu voni vilukuvwagha uvuvangi vwa Nguluve” ⁷ pe uYohani akalivuula ilipugha ilikome lwa vaanhu vano vakisile neke vofughue nu mwene, mwe vaholua mu kisina kya njoka isinya miino makali, ghwe veni juno avasyovile kujikimbila ing'alasi jino jikwisa. ⁸ muholaghe imheeke inofu, kange namungajovaghe mu numbula sinu kuuti,' tulinaghwo uAbulahamu juno ghwe baba ghwitu, uNguluve iwesia kukumwimikisia uAbulahamu avaanha nambe kuhumilanila na mavue agha. ⁹ tayale inemo jivikilue pa lilela lya mpiki. pe amapiki ghoni ghano naghihola imheke inono, lidumulivua na kutaghua ku mwoto, ¹⁰ pe avaanhu mu lipugha vakamposia vakati, “lino lunoghile tuvombe ndani?” ¹¹ akavamula akati, “ndeve umuunhu ali ni kanju ivili anoghile afule jimo kwa junge juno nsila namne jimo, na juno alinikyakulia ghwope avombe vule vule” ¹² pepano avasongesia songo vamonga vakisile vope kukufughua, vakam'bula vakati, “m'bulanisi, lunoghile tuvombe ndani?” ¹³ akavavula, “namugakong'aniaghe indalama fiijo kukila kino kinoghile kukong'ania. ¹⁴ avasikali vamonga vope vakamposia vakatisagha, “pe nusue? tunoghile tuvombe ndani?” akavavula akati,” namungatolaghe indalama kwa muunhu ghweni ku ngufu, namungahighaghe umuunhu ghweni ku vudesi. mukwilanaghe nu luhombo lwinu” ¹⁵ lino,

ulwakuva avaanhu valyale nu lunoghelua ulwa kumughula uKilisite juno ikwisa, kila muunhu isagha mu mwojo ghwake kuva ndeve uYohani ghwe Kilisite. ¹⁶ uYohani akavamula vooni akati, “une nikuvofugha umue na malenga, neke kwale jumo juno ikwisa ali ni ngufu kukila une, kange naninoghile nambe kupinya ingoji sa filatu fyake. ikuvofugha umue ku mwoto ghwa Mhepo uMwimike. ¹⁷ ilihelo lyake lili muluvoko lwake neke kupeeta vunono amasanji gha ngano na kujikong'ania vunono mu kihenge kyamwene. neke inyanya amasanji ku mwoto ghuno nambe naghushimika. ¹⁸ mu mbulanisio isingi nyinga alyadalikile imhola inofu ku vaanhu. ¹⁹ uYohani alyadalikile uHelode um'baha ghwa vughavo kwa kukuntoola uHelodia un'dala ghwa nyalukolo ghwake na kuvuhosi uvunge vwinga vuno uHelode alyavombile. ²⁰ neke pambele kange uHelode alyavombile uvuhosi uvunge uvuvivi kyongo. akan'dindila uYohani mu ndinde. ²¹ pe lukahumile kang kuuti, unsiki avaanhu vooni valyale vikwofughua nu Yohani, ghwope uYesu kange akofughue. unsiki ghuno akale ikufunya ikyanya jikadinduka. ²² uMhepo uMwimike akika n'kyanya jaake ku kihwani kya m'bili hwene king'undy, nu n'siki ghughughuo ilisio likisa kuhuma kukyanya likatisagha, “uve veve n'swambango mughanike, uninoghiile kyongo une. ²³ lino uYesu jujuo ati atengwile kuvulanisia, alyale na maka fijigho fitatu, alyale ghwe mwana{ndavule lukaghanilue} ghwa Yosefu, mwana ghwa Eli, ²⁴ mwana ghwa Matati,

mwana ghwa Lawi, mwana ghwa Meliki, mwana ghwa Yana, mwana ghwa Yosefu, ²⁵ mwana ghwa Matatia, mwana ghwa Amosi, mwana ghwa Nahumu, mwana ghwa Esili, mwana ghwa Nagai, ²⁶ mwana ghwa Maati, mwana ghwa Semeni, mwana ghwa Yosefu, mwana ghwa Yuda, ²⁷ mwana ghwa Yonani, mwana ghwa Resa, mwana ghwa Selubabeli, mwana ghwa Seatieli, mwana ghwa Neli, ²⁸ mwana ghwa Meleki, mwana ghwa Adi mwana ghwa Kosamu, mwana ghwa Elimadamu, mwana ghwa Eli, ²⁹ mwana ghwa Yoshua, mwana ghwa Lieseli, mwana ghwa Yorimu, mwana ghwa Matai, mwana ghwa Lawi, ³⁰ mwana ghwa simoni, mwana ghwa Yuda, mwana ghwa Yosefu, mwana ghwa Yonamu, mwana ghwa Eliakimu, ³¹ mwana ghwa Melela, mwana ghwa Meena, mwana ghwa matai, mwana ghwa Natani, mwana ghwa Devidi, ³² mwana ghwa Yese, mwana ghwa Obedi, mwana ghwa Boasi, mwana ghwa Solomoni, mwana ghwa Nashoni. ³³ mwana ghwa Aminadabu, mwana ghwa Alamu, mwana ghwa Hesiloni, mwana ghwa Pelesi, mwana ghwa Yuda, ³⁴ mwana ghwa Yakovo, mwana ghwa Isaki, mwana ghwa Abulahamu, mwana ghwa Tela, mwana ghwa Nahori, ³⁵ mwana ghwa Selugi, mwana ghwa Ragau, mwana ghwa Pelegi, mwana ghwa Abeli, mwana ghwa Sala. ³⁶ mwana ghwa Kenani, mwana ghwa Alifakisadi, mwana ghwa Shemu, mwana ghwa Lmeki, ³⁷ mwana ghwa Metusela, mwana ghwa Kenani, ³⁸ mwana ghwa Enoki,

mwana ghwa Seti, mwana ghwa Adamu, mwana ghwa Nguluve.

uvwandulilo vwa 4

¹ uYesu ye amemilue nu uMhepo uMimike, akagomwike kuhuma kukikogha ikya Jolidani, na Mhepo akamulongosia ku lihaka ² ku fighono fijigho fine, ukuo akagheluagha nu Setano. un'siki ughua nakalile kyokyoni, nu vusililo vwa n'siki ughuo injala jikatengula. ³ uSetano akam'bula akati, "ndeve uve uli mwana ghwa Nguluve, livule ilivue ili live nkate". ⁴ uYesu akamwamula akati, "jilembilue; "umuunhu naiva nu vwumi kulia un'kate ghwene. ⁵ pe pano uSetano akamulongosia kukyanya kuvusililo vwa kidunda, na kukunsona uvutwa vwoni vwa iisi ku n'siki n'debe. ⁶ uSetano akambula akati." nikupela uvutavulilwa vwa vutwa vwoni palikimo nu vunofu vwake". niwesia kuvomba ndikio ulwakuva fyoni fitavulilwa kulyune, neke une nikumpela ghwoghwoni juno nighanile kukumpela. ⁷ pe lino, ndeve ungafughame na kukunyimika, ifinu ifi fyooni fiiva fyako". ⁸ neke uYesu akamwamula akati, "jilembilue kuuti, umwimikaghe uMutwa uNguluve ghwako, kange um'bombelaghe umwene mwene". ⁹ pambele uSetano akamulongosia uYesu kuhanga ku Yelusalemu na kukum'bika ulubale ulwa pakyanya fiijo pa nyumba inyimike ija kufunyila na kukum'bula, "ndeve uve uli mwana ghwa Nguluve, ghujitaghe paasi kuhuma apa. ¹⁰ ulwakuva jilembilue, "ikuvalaghikisia avanyaMhola vaake vakusunge na kukulolela,

11 kange vikukutosia ku kyanya mu mavoko ghave neke kuuti, nungalemasiaghe amaghulu ghako mu livue. 12 uYesu akamwamula akati, “jijovilue, nungamughelaghe uMutwa Nguluve ghwako”. 13 uSetano ye amalile kukumughesia uYesu, akamuleka alutaghe kuhanga un'siki ughunge. 14 pe pano uYesu akagomoka ku Galilaya ku ngufu sa Mhepo, ni mhola inofu sa mwene sikaluta na kupalasangana mu ighavo iya vupipi fyoni. 15 akavulanisie mu nyumba saave isa kufunyila na vooni vakamughinia. 16 ikighono kimonga akalutile ku Nasaleti, umpulo ghuno akusungilue na kukulia. ndavule vulyale uvuatavike, akingila mu nyumba ija kufunyila. ikighono kya Sabati, akimile na kukwimba amalembe amimike. 17 akapelua ikitababu kya m'bili Yesaya, pe akadindulila ikitababu na kulonda pano palembilue, 18 uMhepo ghwa Mutwa ali palikimo nune, ulwakuva akamakile amauta kudalikila iMola inou ku vakotofu anhumile kupulisia uvwavuke ku vano vali mundinde, nakukuvavomba vano naviloola vawesie kulola kange. kuvavika vwavuke vano vadidikilue, 19 kukughupulisia u mwaka ghuno uMutwa ilivonesia ulusungu lwake. 20 pe baho akadinda ikitababu, akan'gomokesia umulongosi ghwa nyumba ja kukufinyila, akikala paasi. amaaso gha vaanhu vooni ghalyale pavulongolo ghikumulola umwene. 21 akatengula pi-jova navo akati, “umusyughu ililembe ili lifikile mu mbughulutu sinu”. 22 umuunhu ghweni pala akapulike kila kino akajovile uYesu, na vinga mu vanave vakadegha amasio gha vukoola

ghano ghakahumagha mu mulomo ghwake. vakale viiti, “uju na ghwe n'swambe lwene ghwa Yosefu, na uluo?” ²³ uYesu akavavula akati, “kyang'haani mulijova ulujovo ulu kulyune,” mughanga, ghusosie juve. kyokyoni kino kino ghwavombagha ku Kapelinaumu tupulike, vomba na pakikaja kyako”. ²⁴ kange akati, “kyang'haani nikuvavula umue, nakwale um'bili juno vikumwitika ku isi jake” ²⁵ neke nikuvavula umue ikyang'haani kuuti, kwevalyale avafwile vinga ku Silaeli mu n'siki ghwa Eliya pano kukyanya kukadindilue nakungavisaghe ni ula ku maka ghatatu na mesi ntanda, unsiki ghuno kulyane ni njala ing'ome mu isi jooni. ²⁶ neke uEliya nakasung'ilue kwa muunhu ghweni, neke kwa mfwile jumo juno ikalagha ku Sarepapi nu mpulo ghwa Sidoni. ²⁷ kangekulyale na vakoma mufighono fya m'bili Elisha Isilaeli neke nakwealyale nambe jumo mu vanave juno akasosilue, looli u Naamani umuunhu ghwa ku Silia. ²⁸ avaanhu voni vano valyale mu nyumba ija kufunyila ye vapulike aghuo vakava ni ng'alasi. ²⁹ vakiima na kukumwumia kunji kulikaaja lyave, nakukumulongosia kuhanga kuvusililo vwa kidunda kya likaaja pano umpulo ghujengilue nkyanya jake, ³⁰ neke vantaghe paasi. neke akakila vunono pakate pavo na kuluta. ³¹ pambele akikagha ku Kapenaumu, mulikaaja ilya Galilaya. Isabati jimonga jilyale jivulanisia avaanhu mu nyumba ija kufunyila. ³² vakadegha imbulanisio sake, ulwakuva akavulanisie kuvutavulua. ³³ lino ikighono ikio

mun'kate mu nyumba ija kufunyila, kulyale nu muunhu juno alyale ni lipepo ililamafu, akakoola kyongo, ³⁴ tuli ni kiki nuve? ghwe Yesu mu Nasaleti? ghwisile kukututipula? nikagula uve veve veni! uve veve mwimike ghwa Nguluve” ³⁵ uYesu akalidalikila ilipepo akati,” jigha kimie, na uhume kwa muunhu uju!” ilipepo lila lyati lin'taghile umuunhu jula pasi pakate javo, likahuma kwa muunhu jula kisila kumulemasia. ³⁶ avaanhu vooni vakadegha na kughendelela kuku n'jovela ku ilio. vakatisagha,” ghe masio maki agha? akughadaga amapepo amalamafu ku vutavulua ni ngufu ghope ghivuka? ³⁷ pe lino imhola inofu isa Yesu sikaghenda imbale sooni sino sisyunguta mukighavo ikio. ³⁸ uYesu akavuka mulikaaja ilio pe akingila ku nyumba ja Simoni. lino un'kwivw gha Simoni akale ivavua imungu kyongo, vakampelepesia uYesu ansosie. ³⁹ peeano uYesu akam'belelela akajidalikila imungu jila jikamulekesia, akima na kutengula kuvatengelela. ⁴⁰ ilijuva ye lisema, avaanhu voni valyale na vatamu avanga anmu sinosilipinga vakan'twalilagha uYesu. akavik- agha amavoko pa kyanya pave, akavasosia voni. ⁴¹ kange amapepo ghakavahuma, vinga vakalilagha ku lisio na kuuti, “uve veve mwana ghwa Nguluve”. uYesu alyaghadalikila amapepo ghaleke pivoja. ulwakuva vakakagwile kuuti, umwene alyale ghwe Kilisite. ⁴² unsiki ghuno ye kukile, akaluta ulubale luno lusila vaanhu, ilipugha lya vaanhu valyale vikumulonda vakisa ku lubale luno pweakale umwene. vakaghela

kukunsigha nangalutaghe kutali na vene. ⁴³ neke akavavula akati,” lunoghile kange kudalikila imhola inofu sa vutwa vwa Nguluve mu makaaja aghange aminga. ulyakuva uluo lwe lwene nikasungilue apa. ⁴⁴ pe pano akaghendelela kudalikila mun'kate mu nyumba ijakufunyila ku vaYahudi voni.

uvwandulilo vwa 5

¹ pe jilyahumile unsiki ghuno avaanhu vakan'kong'anikila na kun'syuta na kupulikisia ilisio lya Nguluve, pano alyale imile ulubale lwa kikogha kya Genesaleti. ² akavona ifyombo fivili fifikile mulubale na malenga. vano visuvula vala valyahumile valyale visuka indovele save. ³ uYesu akingila mu kyobo kimonga kino kilyale kya Simoni akansuuma atwale mu malenga kutali padebe ni iisi indaghafu. pe ikala na kum'bulanisia kuhumila mu kyombo kila. ⁴ kujova akam'bula uSimoni akati, twala ikyombo kyako kuhanga mukilindi kya malenga na kukwisia indovelo sako neke kusuvua iswi” ⁵ uSimoni akamwamula akati,” Mutwa tuvombile imbombo ikilo jooni, natukolile kyokyoni, neke kulisio lyako, nikisia indovelo. ⁶ vati vavombile nahele vakakong'anisie iswi nyinga na sindovelo save sikatengula kudemuka. ⁷ pe vakavakemhela avajanave neke viise kukuvatanga. vakisa vakamemia ifyombo fyave fyoni fyope fikatengula kusovelela. ⁸ neke uSimoni Peteli ati avwene ndikio, akaghua pamafundo gha Yesu akati, “Mutwa vuuka palyune, ulwakuva une nilinisambi”

⁹ ulwakuva alyadeghisivue na voni vanovalyale palikimo nu mwene kuvusuvi vwa swi vuno vakavuvombile. ¹⁰ ili likavakong'anisie uYakovo nu Yohani avaanha va Sebedayo, vano valyale vakong'aniki va Simoni. uYesu akam'bula u Simoni akati, “nungoghpaghe, ulwakuva kutengulila lino nakughendelela ghutengula kusuvula avaanhu” ¹¹ vati vahumisie ifyombo fyave ku iisi indaghafu vakafileka na kumbingilila umwene. ¹² jilyahumile kuuti ye alyafikile mu mpulo ghumonga, umuunhu juno alyale amemile uvukoma alyale ukuo. ati amwaghile uYesu, akasula misia umutu ghake paasi na kukufunya akati, “Mutwa nave ghumoghua, ghuwesia kunivalasia”. ¹³ pe pano uYesu akaghosia uluvoko lwake na kun'kola, akati, “nilonda kuvalasivua” nu n'siki ghula ghula uvukoma vukamuleka. ¹⁴ akamulaghisia nangam'bulaghe umuunhu ghweni, neke akam'bula kuuti, “lutagha juve ghwe mwene ukajivonesie kuvatekesi na kuhumia ilitekelo lwa kuvalasuvua, palikimo na kila kino uMoose akuvuli ku vujovi vwako. ¹⁵ neke imhola inofu sikaghenda kutali kyongo, ni lipugha likome ilya vaanhu likisa palikimo kumpulikisia ye ivulanisia na kusosia inhamu savo. ¹⁶ neke ke kinga ikukala kuvusyefu kukufunya. ¹⁷ kikahumile ikighono kimonga mu fighono fino alyale ivulanisia, pwevalyale avaFalisayi na vavulanisi vwa ndaghilo vano vakikalile apuo vano vakisile kuhumila mu fikaaja ifingi mu vughavo vwa Galilaya na ku Yudea kange kuhumila mu mpulo ghwa

Yelusalemu. ingufu sa Nguluve silyale palikimo nave kunsosia. ¹⁸ avaanhu vamonga vakisile vampindile mu kitefu umuunhu juno v, pe vakalonda isila ja kumwingisia mun'kate neke kumughonia pavulogolo pa Yesu. ¹⁹ navaka jaghile isila ja kumwingisia mun'kate ulwakuva ilipugha lya vaanhu lilyale likome. pe vakatogha pakyanya pa lipaala lya nyumba na kumwisia umuunhu jula paasi kukilia mu figai pe vakavika pakate pa vaanhu pavulongolo pa Yesu. ²⁰ lolagha ulwitiko lwako, uYesu akati, “nyalukolo usaghilue isambi sako” ²¹ avavulanisi na vaFarisayi vakatengula kuposia ilio. akaati uju ghwe veni juno ijova imbivi? ghwe veni juno isaghila isambi neke ghwe Nguluve mwene? ²² neke uYesu, akakagwile kiki vakale visagha, akavamula na kukuvavula,” ²³ kiki mukuposesania mu mooja ghinu? kiliku kye kihugu kujova, 'isambi sako sisaghilue' au kuuti 'ghenda ulute?' ²⁴ neke mukagule kuuti umwana ghwa muunhu ali nu vutavulua vwa kusaghila isambi mu iisi. nukukuvula uve, 'sisimuka utole ilitefu lyako ulutaghe ku nyumba jako ²⁵ unsiki ghughuo akasisimuka pa vulongolo pa veeve, akatola ilitefu lwake ghuno akaghonile. pe akagomoka kwa mwene na kukumughinia uNguluve. ²⁶ avaanhu voni vakadeghisivue na kumwimika uNguluve. vakamemilue nu vwoghofo vakatisagha,”tusaghile sino nasajaatu umusyughu” ²⁷ pe lino ye ghahumile aghuo, uYesu alyahumile ukuo kuhuma ukuo na kukumwagha unsongesia songo

juno akemeluagha Lawi ikalile ulubale lwa kusongekesia isongo, akavavula akati, “mbingilile”²⁸ pe uLawi akima na kumbingilila, akafileka ifinu fyoni kunsana.²⁹ pe uLawi akavika ku nyumba ja mwene ikikulukulu ikikome vwimila Yesu. pe valyale avasonesia songo vinga na vaanhu avange vinga vakikalile pamesa na pilia palikimo na veene.³⁰ neke avaFarisayi na valembe vaave valyale vikukasukunalila avavulansivua, vakati, “kiki mulia na pinyua na vasongesia songo palikimo na vaanhu avange avanya sambi?”³¹ uYesu akavamula akati, “avaanhu vano va nu vwumi uvunono navanoghile kukumulonda umughanga, neke vala veene vano vatamu vevene vikumulonda umughanga.³² nanikisile kuvakemhela avanya kyang'ani neke valate, looli kuvakemela avanya sambi vapate kulaata”³³ vakam'bula vakati, “avavulansivua va Yohani ke kinga vitogha kukidunda na kusuma, avavulansivua na vafarisayi vope vivomba vule vule. neke avavulansivua vako vilia na kunyua”³⁴ uYesu akavavula akati, “jiwesekana umuunhu ghweni kudinda uvutolani kuvano vaghongolilue unsiki ghuno unyavutolani ajighe navo?”³⁵ neke ifighono filikwisa unsiki ghuno unyavutolani vikum'busia ku veene, pepano mu fighono ifio ilidinda.³⁶ pe uYesu akajova navo kange ku kihwani akati, “nakwale umuunhu juno idemula ulubale lwa mwenda kuhuma mu mwenda umpya na kuhonela mu mwenda un'kulu. nave ivomba nahele, idemula umwenda umpya nu lubale lwa mwenda umpya

nakwale kinoghela kuhonela mu mwenda un'kulu. ³⁷ kange nakwale umuunhu juno ivika uluhuje ulupia mu supa ing'ulu, ndeve ivomba ndikio, uluhuje ulupia lwale lubajula isupa jila, nu luhuje lwale lukung'ika ni supa sale sibajuka. ³⁸ neke uluhuje uupia lunoghile kuvika mu supa imia. ³⁹ kange nakwale umuunhu juno alekile pinyua uluhuje ulupia neke anyue ulukulu, ulwakuva viiti ulwapakali lwe lunono kukila”

Uvwandulilo vwa 6

¹ lino pa kighono kimonga ikya Sabati uYesu ava ikila pakate na pakate pamaghunda gha ngano neke avavulanisivua vake vakava videenya amasoojo gha ngano. ² pepano avafalisayi vamonga vakamposia vakati “kiki muvomba ikinu kino nakinono ku ndaghilo kuvomba pakighono ikya Sabati?” ³ uY akavavula akati” namughelile pikwimba sino alyavombile uDavidi pano alyale ni njala. umwene nava kibaba vano valyale palikimo nave? ⁴ alyalutile kunyumba ja nguluve. akatola amakate amimike napilia ghamonga na nakuhumia kuvaanhu vano alile navoilisio nambe sale sesene kuvatekesi kulia. ⁵ neke uYesu akavavula kange umwana ghwa muunhu um'baha ghwe mwana ghwa Sabati. ⁶ ikighono ikinge ikya Sabati akingila mu nyumba ija kufunyila na kukuvavulanisia avaanhu palyale umuunhu juno uluvoko lwake ulwa kundio lwale lufue. ⁷ avavulanisi na vafalisayi vakava vikumwuvila valole ndeponu ikum'buvsia umuunhu ikighono ikya Sabati. neke vapate ikipaghe kyakumuhigha

uvusovi. ⁸ alyaghamanyile kuuti kinu kiki kino visagha napijova kwa muunhu juno alyafwile uluvoko. “sisimuka ghwime apa pakate na pakate pakila muunhu “akinuka na pikwima pala. ⁹ uYesu akajova navo “niku-vaposya umue kuvomba indamafu pakighono ikya Sabati? nambe tuuti kupoka uvwumi nambe kunangania? neke akavalola voni napikum'bula umuunhu, ¹⁰ gholosia uluvoko lwako, akavomba ndikio, nu luvoko lwake lukava luponile. ¹¹ neke valyale ni ng'alasi neke vakapwepelanila vavuo ku vavuo kiki kino vavombe kwa Yesu. ¹² lulyahumile pa kighono alyalutile kukidunda kuufunya, akifunya pakilo na akifunya ikilo jooni kukufunya kwa Ngu-luve. ¹³ ye jifikile ilyakilo pe akavakemhela avavulanisivua vake kwa mwene akavasalula kijigho na vavili munkate mumuo avapeela il-itavua” vasung'ua” ¹⁴ amatavua gha vasung'ua alyale ghwe Simoni juno ilinge ghwe Peteli nu ndeleya unyalukolo ghwa Yakovo, nu Yohani, nu Filipo, nu Batulumayo. ¹⁵ Matai, Tomasi nu Yakovo umwana gha aluayo, uSimoni jono akatambuluagha nsaloti, ¹⁶ Yuda unkina ghwa Yakovo nu Yuda isikalioti juno alyamwahile uYesu ¹⁷ pe pano uYesu akikile navo kuhuma kukidunda na pikwima paluvindi ikipugha kya vavulanisivua vake kwevalyale ukuo palikimo imbalilo imbaha ja vaanu kuhuma kuvuYahudi na kuYelusalemu mulisumbe ilya Tilo ni Sidomi. ¹⁸ valisile kukumpulikisia na kusosivua vutamu vwake. avaanhu vakava vipumusivua na mapepo amalamafu. valasosivue voope.

19 umuunhu ghwo ghwoni kulukong'ano uluo vakamwabasia ulwakuva ingufu sa vupoki sikahumile kwa mwene alyavavusisie vooni. 20 pe pano avalola avavulanisivua vake akati, “mulivafunyua umue mwevakolofu ulwakuva uvutwa vwa Nguluve vwinu. 21 mulinulufunyo mwevano muli ni njaala lino, ulwakuva muli-iseka. 22 mufunylue umue mwevano avaanhu vikuvakalila na pikivasula na pikualigha umue kuuti, mulivahosi; ulwakuva mukumwitika u mwana ghwa muunhu. 23 muhovokaghe ku kighono ikio na kukima mu lukelo. ulwakuva sakyang'haani muliiva nuluhombo ulukome kukyanya, ulwakuva avavise vavo valyavavombiile vule vule avavili. 24 neke iga mwevano mulivamofu! lino ulwakuva uluhuvilo lwinu mumalile kukwupila. 25 iga umue mwevano mukwite lino! ulwakuva mulivani njala. iga mwevano museka lino! ulwakuva mulipelepesi na kulila. 26 iga pano vikuvapala avaanhu voni! ulwakuva avavise vave valyavavombiile avavili vule vule avavili vavudesi. 27 neke nijova kulumue mwevano mukumulikisia, muvaghanaghe avalugu viinu na pikuvavombela inono vano vikuvakalila. 28 kange muvasumilaghe vano vikuvaghuna umue muvasumilaghe navano vikuvavonela. 29 kwa juno ikukutova uvudili ulubale ulwa kundio mulekela nu lubale ulwa kung'ighi nave umuunhu akupokile igwanda umpele najikanju. 30 umpelaghe juno ikukusuma. ndeve umuunhu angakukunye ikinu kino ukavile juve ulelaghe kuuti akugomokesie. 31 ndeve mukela avaanhu

vavavombe, najumue muvavombelaghe vule vule. ³² ndeve mukuvaghana avaanhu vano vavaghanile umue mupelua uluvumbulilo luki kulumue? ulwakuva na vavahosi vavaghanile vano vavaghanile. ³³ ndeve mukuvavombela inofu vala vano vikuvavombela umue amanofu. uluo luvumbulilo luki kulumue? ulwakuva na vavahosi vikusivomba sisio. ³⁴ neke ndee mukuvakopesia ifinu kuvaanhu vano muhuviila kuuti vikuvagomokesia, uluo luli nu luvumbulilo luki kulumue? nambe avahosi vikuvakopesia avahosi vajavo vihuvila kukwupila kila kila kange. ³⁵ looli umue muvaghanaghe avalugu vinu kange muvavombelaghe inofu namungoghpaghe kuuti navikuvagomokesia, uluvumbulilo lwinu luuva luvaha neke muva vaanha va juno alikukyanya, ulwakuva jujuo mhuugu ku vaanhu vano vasila luhongesio kange vahosi. ³⁶ muvisaghe nu lusungu ndavule uNhaata ghwinu vule ikuvasungukila avaanhu vooni. ³⁷ namungahighaghe, najumue namulighua. mulekaghe pighuna, najumue namulighunua. muvasaghilaghe avange najumue alavasaghila. ³⁸ muvapelaghe avange najumue muliplua ikighelelo kya vupeesi - kino kiking'iine, nakuseleleka - kikung'iika mumafundo ghinu ulwakuva ikighelelo kyokyononi kino mughelela kye kino mulaghelelu-
agha najumue." ³⁹ pepano akavavula kukighwani,"kange umuunhu um'bofu amaaso ndeponu ikumulongosya um'bofu nine? nave fyesilivuo pe voni valevighwilila mu lina, ⁴⁰ um'bulanisivua nangankile um'bulanisivua

ghwake. neke juno amalile kuvulanisivua sooni iva ndavule um'bulanisi ghwake. ⁴¹ kiki ghumola ikibandi kino kili muliso lwa n'jako, ikipiki kino kili muliso lyako naghulola? ⁴² Iwandani kukumb'ula un'jako, nyalukolo nisuma niku-vusie akabandi kano kalimuliso lyako; najuve naghulola ikipiki kino kili muliso lyako? ghwe n'kedusi uve! vusia tasi ikipiki kino kili muliso lwako neke pe ukukyagha vunofu ikibandi kino kili muliso lya n'jako. ⁴³ ulwakuva nakweghule um'piki unofu ghukoma imheke imbivi kange nakweghule um'piki um'bivi ghuno ghukoma imheke inofu. ⁴⁴ ulwakuva um'piki ghwogh-woni ghukagulika ifipeke fyake. navavanhu navidonola itini kumifua kange na vidonola isabibu kuhuma kulihanji lya mifua. ⁴⁵ fye lulivuo umuunhu unofu ijova inono, kuhuma mu mwojo ghwake unono. najumuunhu um'bivi ijova imb'ivi sino sihuma mu mwojo ghwake. ulwakuva umulomo ghwake ghujova sino sili mu mwojo ghwake. ⁴⁶ kiki mukung'emela, "Mutwa, Mutwa ongo namuvomba ghanoni-jova? ⁴⁷ umuunhu ghweni juno ikwisa kilyune nakupulika amasio ghango napikughavombela, nikuvasona vule alivuo. ⁴⁸ iling'ana nu muunhu juno ajengile inyumba jake igima paasi fijo napijenga, peakala uvwalo vwa nyumba jake pavwalo uvukangafu. ifula ye jitonyile ilikavaga lya malenga ghakatonyela neke najikaghwile. ulwakuva alyajengile vunono. ⁴⁹ neke umuunhu juno ipulika ilisio lyango kange naikulivingilila ikighwani kyake alindavule umuunhu juno

ajengile inyumba palihanga pano pasila vwaalo ululenga lungapongole kukuhuta kwa ngufu inyumba jila jijughua jughua ooni.

uvwandulilo vwa 7

¹ pe baho uYesu ye amalile kila kinu kino akale ijova kuvaanhu vano vakampulikisiagha, akingilagha ku kapenaumu. ² um'bombi jumonga ghwa Akida akale ghwa ndalama nyinga kyongo, alyale n'tamu kyongoakale pipi pifua. ³ neke ye apulike imhola sa Yesu uAkida jula akan'sunga umulongosi ghwa kiYahudi, kun'suma ise kumpoka um'bombi ghwake aleke pifua. ⁴ vakati vafikile pipi nu Yesu, vakampelepesiagha vakatisagha, “anoghile kum'bombela ndiki umwene, ⁵ ulwakuva ajighanile iisi jitu, ghwe mweene akajengile inyumba jitu ija kufunyila. ⁶ uYesu akaghendelelagha nu vukyusi vwake palikimo na vope. akatile alutile patali ni nyumba jila, um'bha juno akavasung'a avamanyani vake kujova nu mwene kuuti, “Ntwa uleke kujikatalila ghwemwene, ulwakuva une naninoghile uve kukwingila mu nyumba jango. ⁷ ulwakuva nambe june nisaghile ne mwene kuuti, naninoghile kukwisa kulyuve ujove ilisio lyene um'bombi ghwango ye isokagha. ⁸ ulwakuva na june nili muunhu juno ipulika ululaghilo lwa vavaha vango, najune nili navasikali vango. ningam'bule uju “luta” nu jjunge “ghwise” ikwisa naju m'bombi ghwango 'vomba iki ghwope ibomba” ⁹ uYesu ye apulike aghuo akadegha, pe akalisyetukila ilipugha

lino likam'bingilile akati," nikuvavula nambe mu va silaeli nanimwaghile umuunhu unya lwitiko lukome ndavule uju. ¹⁰ peepano vala vano vakasung'ilue vakagomoka kukaaja na kukumwagha um'bombi n'kafu. ¹¹ pambele aghakatile ghahumile agha uYesu akava ikyulila ilikaaja lino likemhelua Naini. navavulanisivua vake vakalutagha palikimonu mwene vakahasing'anagha nilipugha lya vaanhu. ¹² ye alipipi nu mulyango ghwa mpulo un'kome lola, umuunhu juno afwile akava apindilue, umwana ujoo alyale mwene kwa mukijuuva jula, juno alyale mfwile. ilipugha ilikome kuhuma mumpulo ghula valyale palokimo numue. ¹³ akatile amwaghile uMutwa akam'belelela nu lusungu lukome akam'bula akati," uleke pilila" ¹⁴ pe akalivelelela ilivokosi lino likapindile umfimba, akalyabasia, vano valyapindile vakiima akati, "ghwe nsoleka niti sisimuka" ¹⁵ umfue akasisimula na kukukala pasi nakutengula pijova. Peepano uYesu akampeela ung'iina umwanake ¹⁶ neke vooni vakamwoghopa vakaghendelela kukumughinia uNguluve viti, "Um'bili um'baha isile kulyusue" kange uNguluve avalolile avaanhu vake. ¹⁷ imhola isa inono isa Yesu sikakwiline imbale sooni isa Yudea na mu fighavo ifya pa vupipi. ¹⁸ uYohani akavulwagha na vavulanisivua ghoni agha. ¹⁹ pe uYohani akavakemhela avavulanisivua vake vavili, akavasung'a kwa Mutwa akati, "veve uve ghukwisa, neke kwale ujunge juno tumuhuvilaghe? ²⁰ ye vafikile pipi nu Yesu ava vakati," uYohani

umwofughi atusung'ile kulyuve atile, uve veve ghukwisa, neke kwale ujunge tumuhuvilaghe? ²¹ unsiki ghula ghula akavasosia avaanhu vinga kuhuma mu nhaamu ni mhumhuko, kuhuma ku mapepo amalamafu, na kuvaanhu vano navilola akavapelagha kulola. ²² pe uYesu akavamula avene akati," kumwande muva mulutile kuno muhumile mum'buulaghe uYohani sino musaghile na kupulika, avabofu vikwupilakulola, avakilemela vighenda, avanya buba vivalala, avanya mapule vipulika, avafue visyuka, na kuva vwumi. kange, avakotofuvivulua imhola inofu. ²³ nu muunhu juno nabuhila kukunyitika une vwimila mumaghendele ghango afunyilue. ²⁴ pambele ye vagonwike vala vano vakasung'ilue nu Yohani kuno vahumile, uYesu akatengula kujova isa Yohani ku lipugha akati," muvele mulutile kunji kulola kiki, ililasi pano imhepo jisukania ililasi? ²⁵ neke muvele kunji kulola kiki, umuunhu juno afwalile vunono? loola vala vano vifwala amhenda amanono agha vutwa na kukukala mu vwumi vwa lukelo, vali muvulugu vwa vutwa. ²⁶ neke muluta kunji kulola kiki, m'bili? Ena, nijova numue kyongo kukila um'bili. ²⁷ uju ghwe juno vakamulembile, 'Lola!, nukunsung'a umwomolua ghwango pavulongola pa maaso ghinu, juno itenda isila vwimila jango, ²⁸ nijova kulumue kuuti, "ku vala vano vaholilue nu n'dala, kusila m'baha ndavule uYohani, neke umuunhu juno asila vufumbue juno ilikukala nu Nguluve ulubale luno pwale, iliiva mb'aha kukilla uYohani"

²⁹ avaanhu voni palikimo navasongesia songo, vakati vapulike aghuo vakapulisyagha kuuti, “uNguluve ghwe nya kyang'haani. pwevakale vano vakofughue ku lwofugho lwa Yohani. ³⁰ neka avafalisayi na vavulanisi va ndaghilo sa kiYahudi, vano navofughue nu mwene vakasitile ulusungu lwa Nguluve vwimila javo veene. ³¹ kange ndeponu ihwananisia ni kiki avaanhu ava kisina kiki? vali ndavule vali ndani? ³² vahwanine na vaanha vano vinena kulighuliko, vanovikukala na kukemelana jumo nu junge vijova, 'tuvapulile ifilongilongi vwinaka namulilimila jinu, neke namusejile tusukunile neke namunenile. ³³ uYohani umwofughi alisile na akalisagha unkate nambe kunyua uluhuje na mukati, “ali nilipepo. ³⁴ umwana ghwa Muunhu alisile mulia kyongo kange mughasi mwiti,” manyani ghwa vasongesia songo kange vanya sambu. ³⁵ neke uvukola vukagulike kuva vuli ni kyang'ani ku vaanha vake voni. ³⁶ umufarisayi jumonga alyansumile uYesu alute kulia palikimo numwene. pe uYesu ye ungile mu nyumba ja Falisayi, akeghamila imesa jila neke alie. ³⁷ lola kwealyale un'dala jumonga mulikaaja ilio juno alyale muhosi. akamanya kuuti ikalile kwa Falisayi, akaleta isupa ja mafuta amanono ghano ghinukilila. ³⁸ akima nsana jake pipi na maghulu ghake kuno ilila. kange akatengula kunyopesia amaghulu ghake na masosi, na kupulusia ni linyele lwa mutu ghwake, kuno inonela amaghulu ghake na kupaka amafuta ghala ghano ghinukilila. ³⁹ umfalisayi jula huno alyale amughongolile uYesu ati avwene

ndikio, akasagha jujuo akati, “nave umuunhu uju asavisagha m'bili, ale ikagula uju ghwe veni kange ghwe n'dala ghwa ndani juno ikumwabasia, kuuti ghwe nya sambi. ⁴⁰ uYesu akamwamula na kukum'bula, “simoni nili ni kinu kwa kukuvula, “akati, kijove mbulanisi' ⁴¹ uYesu akaati, “kwevalyale avaanhu vavili vano valyale visighilua ihela kwa jumonga juno alyavakopile. jumo asighiluagha idinali ifilundo fihaano nu ghwa vuvili asighiluagha idinali fijigho fihaano. ⁴² avaanhu ava ye va kunilue kuhomba, juno alyavakopile akavasaghila. lino mu avuo vano vano vakasaghilwagha, “aliku kya ikumughana kyongo? ⁴³ uSimoni akamwamula akati, “nivona juno asaghilue kyongo”. uYesu akambula kuuti, “uhighile sesene”. ⁴⁴ uYeu akansyetukila umukijuva na kujova kwa Simoni, “ghukumwagha umukijuva uju. ye ningile mu nyumba jako. numelile amalenga vwimila amaghulu ghango, neke uju, ku masosi ghake, ofwighe amaghulu ghango na kupulusia ni linyele lyake. ⁴⁵ nukaninonile, neke umwene, kuhuma ikwingila muno nakalekile kukughanonela amaghulu ghango. ⁴⁶ nukapakile amafuta mu maghulu ghango, neke apakie amaghulu ghango amafuta amanono ghano ghinukila. ⁴⁷ ku ulu nikukuvula kuuti alyale nu vuhosi vwinga kange asaghilue kukila, kange akanoghile kyongo. neke juno asaghilue padebe, ighana padebe lwene.” ⁴⁸ pe pano uYesu akam'bula umukijuuva jula akati, “upyanilue infivi saako”. ⁴⁹ neke vala vano vakikalile pa mesa palikimo nu mwnene vakatengula

kukuposesania vavuo ku vavuo, “uju ghweveni kuhanga ipyanilua inyivi? ⁵⁰ apuo uYesu akam'bula kange umukujuuva jula akati, “ulwitiko lwako lukupokile. ulutaghe nu lutengano”.

uvwandulilo vwa 8

¹ jilyahumile unsiki ndebe pambebe kuuti, uYesu alyatengwile kukyula ku mapulo ni fikaaja inga, akidalikila na kupulisia imhola inofu isa vutwa vwa Ngulue na vala kijigho na vavili vakaluta palikimo naghwo, ² vule vule na vavadala avange vano vakasosilue kuhuma mumapepo amalamafu ni namu nyinga. valyale ghwe maliya juno akemeluagha Magadalena juno vamwumisie amapepo lekela lubale. ³ uYoana un'dala ghwa Kusa nu m'baha ghwa Helode uSusanana na vadala avange vinga, vano valyahmisie ikyuma javo vavuo. ⁴ ye ilipugha lya vaanhu likong'anile palikimo, mwevalyale avaanhu vano vakisile kuhuma mumapulo minga akajova navo kwa kutumila ifihwani. ⁵ unyamughunda akalutile kuvyala imbeju kumughunda, pano akale ivwala imbej jimonga mu isio sikaghwila mu lubale lwa sila avaanhu vakakanya na maghulu, ni njuni sa kukyanya sikalia. ⁶ imbeju isinge sikaghwila mu lihanga ilyumu sati simelile nakuva mamela ghakaola ulwakuva nakulyale nu vunyefunyefu. ⁷ imbeju isinge sikaghila mu mapiki gha manfua, ghope amapiki gha manfua ghakakula palikimo ni mbeju sila sikamelelanila. ⁸ neke imbeju isinge sikaghwila mulihanga lino likanoghile kuhola imeto kijigho kukila. pe baho

uYesu ye ajovile isio, akajova ilisio, “ghweni junu ali ni mbughulutu isa kupulika na apulike”⁹ kange avavulanisivua vakamposia uvufumbue vwa kihwani ikio. ¹⁰ uYesu akavamula aakti, Mupelilue uughanike kukila kukagula ulufiso lwa vutwa vwa Ngulue, neke avaanhu avange vilivulanisivua kukihwani kwene, neke kuuti, 'vangalole navangalolaghe kange vangapulike navangakagulaghe'. ¹¹ nu vu vwe vufumbue vwa kihwani iki. imbeju lwe lisio lya Ngu-luve. ¹² imbeju sila sikaghwila mu lubale lwa sila ava ve vaanhu vano vipulika ilisio, neke pambele umuhosi uSetano itola kutli kuhuma mumwoojo, neke kuuti navangitikilaghe nambe kukagula. ¹³ kange na sila sinosikaghwila mu lihanganga ilyumu ve vaanhu vala vano ikulipulika ilisio na kukulyupila ku lukelo neke vasila malela ghoghoni, vikwitika lwene ku nsiki n'debe nu n'siki ghwa ngelo vighua. ¹⁴ ni mbeju sila sinosikaghwila mu manfua ve vaavhu vano vikulipulika ilisio, neke pano vighenelela kukula vikong'ana ni mbombele nu vumofu nu vunono vwa vwumi uvu neke navihola imheeke. ¹⁵ neke imbeju sila sino sikaghwila mu lihanganga ilinono ve vaanhu vala vano ilutila kuvukoola na moojo ghave manono, pano vapulike ilisio vigadilila kange liva panono na kuhola imheeke sa lugudo. ¹⁶ lino nakwale nabe jumo junu ikinga itala na kukujikupikila ni bakuli nambe kukujivika paasi pa kitanda. kisila kuvika itala pakyanya neke kuuti unuubhu ghweni junu ikwingila apate kukujagha. ¹⁷ ulwakuva nakwekili kino kikuji-fisa nakingakagulike, nambe kyokyoni kino kil-

imulufiso kino nakilikagulika kingave mulumuli. ¹⁸ pe lino uvisaghe maaso pano ghuva ghupulikisia. ulwakuva juno ali nakyo, kwamwene ikwongelesevua kukila, neke juno nsila nambe kidebe kila kino alinakyo kilipokua”. ¹⁹ pambele ung'iina ghwa Yesu na vanyalukolo vakisa kwa mwene navakavelelela ulwakuva ja lipugha lya vaanhu. ²⁰ vakampela imhola kuuti “umama ghwako na vanyalukolo vako ali panji pala vilonda kukukwagha uve” ²¹ neke uYesu kavamura akati,” umama ghwango na vanyalukoo vango ve vala vano vikulipulika ilisio lya Nguluve na kukulyitika”. ²² jikahumile mu kighono kimonga mu ighono fila fino uYesu na vavulanisivua vaake akatogha u kyombo, akavavula,”tulovoke ku mwambo ja vuvili ja malenga lisiva/malenga” vakaling'anisia ikyombo kwave. ²³ neke vakatengula kuvuka, uYesu akaghona tuulu, imhepo imbaha jikatengula na kuviika amavingo amavaagha mu lisumbe. amalenga ghakatengula kumema mu kyombo, vakava mu lutalamu ulwa kudwidivala kyongo. ²⁴ pepano avavulanisivua vake vakisa kwamwene na kukunsisimula, vakatisagha, “Mutwa m'bha! Mutwa m'baha! tuli pipi pifua! akasisimuka na akajidalikila imhepo na mavingo gha malenga fikajigha kukava kimie. ²⁵ kange akavavula, “ulwitiko lyinu lulikughi?” vakoghopa na kudegha, vakajofesania umuunhu ghweni nu junge, “uju ghwe veeni, juno idalikila na jimhepo na nagha malenga fyope fikun'kunda?” ²⁶ vakafika

kumpulo ghwa ghuno vaGelasi ulubale ulwa kunsana ghwa Galilaya. ²⁷ uYesu ati ikile na kukanya pa lihang, umuunhu jumonga kuhuma mu mpulo akatang'ana naghwo, nu muunhu uju alayale ni ngufu sa mapepo amalamafu. ifighono finga naakale kifyala amenda, kange akale naikukala mu nyumba, neke ikala ku mbiipa. ²⁸ ati amwaghile uYesu akalila ku lisio na kughua paasi pavulongolo jake. kulisio ilikome akati, nivombile kiki kulyuve, uYesu mwana ghwa Nguluve juno alikukyanya? nikusuuma nungamhumhusiaghe une” ²⁹ uYesu akaaghavula amapepo amalamafu ghahume kwa muunhu jula, ulwakuva ke kinga ghakampumusiagha nambe kwe kuuti alyale ikungua ni nyololo na kubanua na kuvikua pavulolelesi, akadumulagha ifipinyua na kut-walua na mapepo amalamafu kuhanga kuli-haka. ³⁰ uYesu akamposia, “ilitavua lyako veve veeni? akamula akati, “Legioni” ul-wakuva amapepo minga ghingile kwa mwene. ³¹ vakaghendelela kukunsuuma nangatuvulaghe kuuti tulute kulina. ³² ilipugha lya ngube lilyale lidimua kukyanya kukidunda, amapepo ghala ghakansuuma aghavule ghingine mu nguve sila, akaghavula kuvomba ndikio. pe ³³ lino amapepo ghala ghakaghuma kwa muunhu jula na kukwingila mu ngube sila, ni lipugha lila likakimbila ku kidunda kino kitoghile kuhanga mulisumbe na kusovelela umuo. ³⁴ avaanhu vala vano vadimagha ingube sila vati valolile kino kihumile, vakakimbila na kuhmia imhola sila pa mpulo na kufikaaja fya kunji fino fiku-

vasyuta. ³⁵ avaanhu ye vapulike isio vakaluta kulola kino kihumile, pe vakisa kwa Yesu vakamwagha umuunhu juno amapepo amalamafu ghamuhumile. afwalile vunofu kange alinuluhala lwoni, ikalile pa maghulu gha Yesu pe vakoghopa. ³⁶ pepano jumonga mu veene juno akalolile kino kihumile akatengula kuku-vapangila avange ndave umuunhu uju juno alyale ilongosivua na mapepo amalamafu vule asosilue. ³⁷ avaanhu voni ava mu kighavo kya vagelasi ni mbale sino sikuvasyuta vakansuuma uYesu avuke kuveene ulwakuva valyale nu vwoghofi kyongo. pe akingila mu kyombo ivuka iluta. ³⁸ umuunhu jula juno alyahumilue na mapepo amalamafu ghala akansuuma uYesu kuluta naghwope, neke uYesu akam'bula kuuti, 'alute na kujova, “ ³⁹ gomoka ku nyumba jaako na kuvala ghoni ghala ghano uNguluve akuvombile” umuunhu uju akavuka, na kupulisia mu mpulo ghwoni ghoni ghala ghano uYesu alyavombile vwimila jake. ⁴⁰ pe uYesu akalutagha, ilipugha likamwupila, ulwakuva voni valyale vikumughulila. ⁴¹ lola akisa umuunhu jumonga ikemelua ghwe Yailo ghwe jumo mu valongosi mu nyumba inyimike ja kufunyila. uYailo akaghua paasi pa maghulu gha Yesu na kukunsuma alute ku nyumba jake, ⁴² ulwakuva alyale nu mwana u minja jumo mwene, unya maaka kijigho na ghavili, alyale mu lwa kufua. ye iluta ilipugha likakong'anagha kwa mwene. ⁴³ umukijuuva juno idanda jilyahumagha ku maka kijigho na ghavili pwe alyale

pala alyatumile indalama soni ku vaghanga, neke nakwale junu alyasosie nambe junu, ⁴⁴ akisile kunsana kwa Yesu akabasia uluvilo lwa mwenda ghwake, kukenyemukila idanda jikaleka kuhuma. ⁴⁵ uYesu akaposia, “veni junu anayabasisie?” vati vakanile vooni, uPeteli akati, ghwe Ntwa ilipugha lwa vaanhu vinga kyongo vakusyngutile, vikukupita”. ⁴⁶ neke uYesu akati, “umuunhu juma anyabasisie, lwakuva nivele nikagwile ingufu sihumile kulyune”. ⁴⁷ umukijuuva ati avwene kuuti nangawesie kufisa kino avombile, akatengula kukwoghopa, akafughama paasi pa maghulu gha Yesu akapulisia pa maaso gha vaanhu voni kino kintwalile umwene kumwabasia na fino asosilue mu lwa kukenyemukila. ⁴⁸ pe pano akati kwamwene, “mwalivango usokile vwimila ulwitiko lwako. ulutaghe nulutengano! ⁴⁹ uYesu ye ighendelela kujova isio, umuunhu jumonga iisa kuhuma kunyumba ja mulolelesi ghwa nyumba inyimike ja kufunyila, akati, “umwali-vako afwile. nunga ng’asiaghe um’bulanisi”. ⁵⁰ neke uYesu ye apulike ndikio, akamwamula akati, “nungoghopaghe’ lwene ghitikaghe umwalivo isooka. ⁵¹ neke ye ingile mu nyumba ijio, nakam’bulile umuunhu ghweni kukwingila palikimo nu mwene looli ju Peteli, uYohani nu Yakovo, uviise ghwa minja nu ng’iina ghwa mina. ⁵² lino avaanhu vooni vano pwevalyale pala vakava vilila na kuhumia amasio vwimila jaake, neke uYesu akavavula akati,? namungajovaghe ilisio, naafwile neke aghonelile lwene” ⁵³ neke vakanseka kwa kukumbenapula

vakakagwile kuuti afwile. ⁵⁴ uYesu akan'ola ulu-voko umija jula akankemeela fiijo akati, “ghwe mwana ima!” ⁵⁵ uvwumi vwake vukan'gomokela pe akima ghu nsiki ghughughuo. akavalaghila akati vampele ikinu ikyakulia. ⁵⁶ avapafi vake vakadegha, neke akavalaghila kuuti navangam'bulaghe nambe muunhu kino kilyahumile.

uvwandulilo vwa 9

¹ akavakemhela avavvulanisivua kijigho na vavili palikimo. akavapela uvutavulilua uvwa kudaga amapepo amalamafu mu vwakusosia inhamu. ² akavasung'a valute kupulisia iMhola isa Vutwa vwa Nguluve napikuvasosia avatamu. ³ akavavuula akati, mulekaghe pipinda kimonga nambe ulukwegho nambe inyambe nambe unkate nambe indalama nambe umwenda ughwa kukwandula. ⁴ inyumba jino kyande mukwingila mukalaghe mumuo kuhanga pano muvuka mulikaha ilio. ⁵ neke kuvano navamwupile, pano muhuma mulikaja ilio muhumaghe napikung'uana ulung'unde mu maghulu ghinu kuva kivalilo kuvanave. ⁶ vakavuka nakuluta mumakaja kukilila mumakaja, napikilila iMhola inofu napisosia avatamu poni pano vakalutagha. ⁷ lino uHelode untemi akapulike ghoni ghano ghalyale ghiumila alyapumwike kyongo, ulwakuva jilyajovilue na vaanhu vamonga kuuti, uYohani mwofughi asyukile kuhuma kuvafue. ⁸ na ghamonga kuuti, uElia ahumiile nakuvange kwiti ghwejumo na vavili avakuulu kange

ahumila kuvafue. ⁹ uHelode akati, “une nilyan'dumwile uYohani, neke ujoo ghwe veni juno nipulika imhola ja mwene? naju Helode akalonda isila ija kumwagha uYesu. ¹⁰ ye vakagomwike avasung'ua, vakampangila sino valyavombile akavatola akaluta palikimo na vene. akaluta mwene mu likaaja lya Betsaida. ¹¹ neke avaanhu vinga yevapilike imhola iji vakam'bingilila, akavupila akajova navoimhola ja Vutwa vwa Nguluve, kange avasosia vano vakalondagha kusooka. ¹² ye vwilileavavulanisivua vaake kijigho na vavili vakaluta kwa mwene vakati, uvatavule avaanhu valute mumakaaja ghano ghalipipi nu mpulo vakalonde ikyakulia, napa kughona ulwakuva apa tuli palunyika. ¹³ neke akavavula, “umue muvapelagha ikyakulia.” vakati tulivasila kinu ikyakulia pamo amakate ghahano ni swi iviili pamo lwale tulute kughula kumpulo kuhanaga nu vwinga vwa vaanhu.” ¹⁴ pwevalyale na vaghosi imbilima ihananopala. akavavula avavulanisivua vake akati, “muvakasie paasi mufipugha fipugha vave ifijigho fihaano ifipugha fyoni. ¹⁵ pe vakavomba ndikio na vaanhu vakikala paasi. ¹⁶ akatola amakate ghahaano ni swi ivili pe akalola kukyanya akaghasumila akamenyulania akavapela avavulanisivua vaake kuuti, vavike kuvulongolo kulipugha lya vaanhu. ¹⁷ vooni vakalia vakikuta ni fimenyulila fya makate fino fisighile nakaholania na kukufivika mu ndilo sikamema kijigho ni fivili. ¹⁸ neke lulyale kuti, uYesu alyale kuvusyefu ye ikufunya mwene. avavulanisivua vake valyale palikimo

nu mwene, akavaposia akati, “avaanhu viiti une nene veni? ¹⁹ vakamwamula vakati, “Yohani umwofughi. neke avange vati Elia na vange viiti veve jumo mwene na vavili avakuulu asyukile kange”. ²⁰ akavavula,” neke umue muti nene veni? akamula uPeteli akati, “Kilisite kuhuma kwa Nguluve”. ²¹ neke uYesu akavavula akati, namungam'bulaghe umuunhu ghweni ku ulu, ²² uYesu akati, umwana ghw nyamuunhu lunoghiile kupumusivua kughano minga nakukanua na vaanhu avagojo na vatekesi avavaha na vavulanisi vandaghilo nakubudua nikighono kya vutatu isyuka. ²³ akavavula vooni, “akajova umuunhu” ghweni juno ilonda pikum'bingilila. avuleke uvugho no vwake neke itwike ikikovekano kyake, neke am'bingilile. ²⁴ ghweni juno ighela pikuluusia uvwumi vwake isofia. neke ghweni juno isofia uvwumi vwake vwimila une ujuo alakulusia. ²⁵ pe ivumbulila kiki umuunhu, nave ipelua iisi jooni, neke akasofia nambe am'busie uvwumi vwake? ²⁶ ghweni juno ikum'bonela soni une na masio ghango, kwa mwene jujuo umwana ghwa muunhu alam'bonela isoni pano alava pa vwimike vwake nu vwimike vwa Nhhata na vanyaMhola avimike. ²⁷ neke nijova isakyang'haani kwevale mukipugha kinu vano vimile apa navalalola uvufue kuhanga vavuvone uvutwa vwa Nguluve”. ²⁸ ye fifikile ifighono lekela kwooni kuhuma uYesu ijova amasio aghuo kuuti, avatoola palikimo nu mwene Peteli, uYohani nu Yakovo vakatogha kukidunda kukufunya. ²⁹ ye alikukufunya uluvonesio ku

maaso ghake lukanduka, naghambhenda ghake ghakava mavalafu ghimulika. ³⁰ pevalyale avakinhaata vavili vakajovagha naghwo valyale uMoose nu Elia, ³¹ valyavonike kuvwimike valyajovile isa kuvuka kwa mwene alyale pipi kughelanisia kuYelusalemu. ³² lino uPeteli navala vano valyale palikimo nu mwene valyale vanyatulu inyinga. neke ye vasisimwike, valyavuvwene uvwimike vwake navakibaba vavili vano valyimile nu mwene. ³³ lulyahumile kuuti, ye vivuuka kwa Yesu, uPeteli akam'bula," Mutwa, lunofu kulyusue kukukala bahapa kange lunoghile tujenge ifyeve fitatu kino kive kyako, kimo kive kya Moose, ni kingi kimo kive kya Eliya", nalyakagwile kio ijova. ³⁴ ye ijova aghuo, likisa ilifunde likavakupikila. vakoghopa ye vavwene ilifunde livasyungutile. ³⁵ ilisio likapulikika lihuma mumafunde liiti, "uju ghwe mwanango umwimikua. mumpulikisiaghe umwene". ³⁶ ilisio ye lijikile uYesu alyale mwene. vaki kalile kimie, na fiighono ifio navalyam'bulile nambe jumo lyolyoni mughano valyaghavwene. ³⁷ ikighono ikya vuvili, ye ahumile kukidunda ilipugha lya vaanhu viinga vakatang'ana naghwo. ³⁸ lolagha! umukinhaata kuhuma mulipugha alyakolile fiijo, akati, "ghwe m'bulanisi nisuuma usoosie umwango. ulwakuva ghwe mwanango jujuo. ³⁹ ghulola amapepo amalamafu ghikun'kola, kange yee ikolagha kange ghikumpelela kuhasing'ana na pihumia ilitotofulo mumulomo lyope lyope lihuma kuvuvafi fiijo lyelimpeliile uvuvafi.

⁴⁰ nivasuumile avavulanisivua vake vope vakunilue”. ⁴¹ uYesu akamula akati, umue mwekisikina ikisila lwitiko kange kino kili nu vuhosi, nilikukala numue un'siki ghuliku neke musikagule mulete umwanako apa. ⁴² unsoleka ye ikwisa amapepo amalamafu ghakamughwisia paasi napikunsukania na kugiila neke uYesu akalidalikila ilipepo ililamafu, akansoosia unsoleka. napikuntwala kwa viise. ⁴³ vooni valyadeghile nu vuvaha vwa Nguluve. neke ye videgha ku ghano ghalyahumile ghano alyavombile, akati kuvavulanisi vake. ⁴⁴ amasio agha mughakole fiijo mumbughulutu siinu, ulwakuva umwana ghwa muunhu itavuulua mumavoko gha vaanhu. ⁴⁵ neke navalyasitaghinie ulukangasio lwa masio aghuo, kange alyaghavisile pa maaso ghave, neke valeke pikusikagula. vakooghopa pikumposia vwimila ilisio ilio. ⁴⁶ bahuo vakatengula kulwaana vavuo veni juno ave m'baha. ⁴⁷ neke uYesu ye akagwile sino viposesania munumbula saave. akantola umwana un'debe na kukum'bika ulubale lwa mwene. ⁴⁸ pe akajova, "ndeve umuunhu ghwoghwoni angamwupile umwana un'debe ndavule uju mu mulitavua lyango, ujuo kange iiva anyupile une, kange ghweni anganyupile une kange iiva amwupile juno anisung'ile, ulwakuva juno ndebe kulyumue mwene ghwejuno m'baha. ⁴⁹ uYohani akamwamula akati, Mutwa tukam'wene umuunhu akaleidaga amapepo kulitavua lyako neke tun'kanile, ulwakuva nan'jiitu". ⁵⁰ neke uYesu akam'bula akati, "muleka pikun'kana, juno ali ulubale

lwinu ujoo ghwinu. ⁵¹ lulyahumile kuuti, kulingana ni fighono fifikile ifya kutogha kukyanya, kulukangasio alyalungime amaaso ghake kuluta kuYelusalemu. ⁵² akavasung'a avaanhu kuluta mu likaaja lya vasamalia neke vanosekesie pamonga. ⁵³ neke avaanhu kula navakamwupila ulwakuva alyalungime amaaso ghake ku Yelusalemu. ⁵⁴ avavulanisivua vaake uYakovo nu Yohani ye valivwene ili vakati, "Mutwa ghulonda tusukulile umwoto ghwike paasi kuhuma kukyanya ghuvamalisie? ⁵⁵ neke akavasyetukila akavadalikila. ⁵⁶ neke vakaluta kulikaaja ilinge. ⁵⁷ ye viluta vighenda musila umuunhu jumo akam'bula akati," nikukuingilila kwoni kuno ghuluta. ⁵⁸ uYesu akam'bula akati, "ing'heve sili namiina, injuni isa kukyanya sili ni fivwasu neke umwana ghwa muunhu nsila napakuvika umutu ghwake? ⁵⁹ pe pano akam'bula umuunhu ujunge akati, "um'bingililaghe" neke umwene akati "Mutwa unavule taasi nilute ninsyile ubaba ghwango." ⁶⁰ neke umwene akam'bula akati, "valeke avae vavasyile avafue vaave, looli uve ulute kupulisia uvutwa vwa Nguluve pooni ⁶¹ kange umuunhu ujunge akati, "nikukuingila, Mutwa lino nisuma unavule taasi nikavalaghe muvano vali munyumba jango". ⁶² neke uYesu akam'bula akati "nakwale muunhu juno itavwile amavooko ghake kulima nakulola kumbele ghwe anoghile kuvutwa vwa Nguluve.

uvwandulilo vwa 10

¹ pambele uMutwa akatavula fijigho lekela

lubale navange, navasung'ua vavili vavili vavimulongolele mumakaja ghoni ghano alyahuvilile kuluta. ² akavavula akati, “ifinu fimotwike, neke avanyambombo vadebe. lino munsume uMutwa unyamote, neke kuuti avasung'e ng'aning'ani avavombi mu mote jake. ³ mulutaghe mumakaaja. lolagha nikuvasung'ha hwene ng'hollo pakate pa ng'hekeva. ⁴ namungapindaghe inyambe ija ndalama, nambe isa vanyavukyusi, nambe ifilatu, nambe namungamwungilaghe umuunhu hweni musila. ⁵ mu nyumba joni jino kyande mukwingila. mutalaghe kwiti, ulutengano lube munyumba iji. ⁶ ndeve pwale umuunhu ghwa lutengano pala, ulutengano lwinu lusighala kwa mwene. ⁷ neke mujighaghe munyumba ijio, mulisaghe napinyua kino kyande vihumia, ulwakuva um'bombi anoghile uluhombo lwake. namungahumaghe mu nyumba iji nakuluta ku nyumba ijinge. ⁸ ilikaaja lyolyoni lino kya mukwingila, na kukuvupila, lisagha kyokyoni kino kivikilue pa maaso ghinu, ⁹ muvasosyaghe avatamu vano vali umuo, muvavulaghe kuuti, “uvutwa vwa Nguluve vwisile pipi kulyume. ¹⁰ neke mulikaaja lyolyoni lino kyale mukwingila, na kuleka kukuvupila, mulutaghe kunji pa nsevo pe muvavule, ¹¹ naliling'unde mulikaaja liinu lino likolile mu maghulu ghitu tukung'una pa maaso ghinu! neke mukagule kuuti, uvutwa vwa Nguluve vuli pipi. ¹² nikuvavula kuuti ikighono ikya vuhighi kiliva kya lugudo kukila kwa Sodoma kuliko ilikaaja ilio. ¹³ iga uve Kolasini, iga uve

Betisaida! nave imbombo imbaha sinosivombike mun'kate mun'kate jako, sale sivombike ku Tiro na ku Sidoni, ndevalatile katali kyongo, vavikukala mu n'kate mu mhenda agha magunila na mapembo. ¹⁴ neke kwaki kyongo ikighono kya vuhighi kwa Tiro nu Sidoni kukila umue. ¹⁵ uve Karelinaumu, ghusagha kuuti vilikukutosia kukyanya kwa Nguluve? nambe vilikukwisia paasi kuhanga kuvulungu. ¹⁶ juno kyande ikuvapulikisia umue ikumulikisia une, ghwope juno ikuvakana, ikung'hana une, na ghweni juno ikung'hana une ikun'kana juno anisung'ile. ¹⁷ vala kijigho lekela lubale vakagomoka vahovwike, vakaati, "Mutwa ghope amapepo amalamafu ghikutukunda militavua lyako. ¹⁸ uYesu akavavula akati," numwaghile usetano pano ighua kuhuma kukyanya hwene lumuli lwa fula? ¹⁹ loola! nivapelile uvutavulua uvwa kukanya injoka ni fing'omilevuli, ni ngufu sooni sa valugu, kange kusila kyokyononi ku sila jojoni ikyakuvalemasia. ²⁰ nambe lino namungahovokaghe lwene mu ili, kuuti inumbula sikuvitika, neke muhovokaghe kukila kuuti, amatavua ghinu ghalembilue kukyanya. ²¹ mu n'siki ghula ghula akahovokagha kyongo mwa Mhepo uMwimike na kuuti, "nikukughinia uve, Nhaata, Mutwa ghwa kukyanya ni iisi, ulwakuva ughaisile amasio agha kuhuma kwa nya vukoola na vanya luhala, nakukughafunula ku vala vano navavulanisivue, ndavule avaanha avadebe. Ena, Nhaata kwa kuva lukakelile pa maaso ghako. ²² ifinu fyoni fitavulilue ku lyune nu Nhaata ghwango, nakwale juno

ikagula umwana ghwe veeni, looli u Nhaata, kange nakwale juno ikagula uNhaata ghwe veni looli u mwana. nu muunhu ghweni juno umwana inoghelua kukujivonesia kwa mwene. ²³ akavasyetukila avavulanisivua, akati kuvusyefu, vafunyilue vala vano vikusagha sino najumue mukusagha. ²⁴ nikuvavula umue. kuuti avavili vinga na vatwa vakanoghilue kusagha sino mukusagha, neke navakasaghile, na kupulika pulika sino mupulika neke navakapulike. ²⁵ loola! um'bulanisi jumonga ughwa ndaghilo isa vaYahudi akimile na kkumughela akati, “m'bulanisi, nivombe kiki nikave uvwumi uywa kusila nakusila?” ²⁶ uYesu akamwamula akati, “kilembilue kiki mu ndaghilo? ghukujimba ndani? ²⁷ akamwamula akati, “ghulukumughana uMutwa ghwako ku mwojo ghwako ghwoni, na kunumbula jako jooni, na kungufu sako sooni, nakuluhala lwako lwoni, nu nino ndavule ghukughana ghwe mwene. ²⁸ uYesu akati, “ghwamwile vunono. vombagha ndiki pe ghuuva nu vwumi. ²⁹ neke um'bulanisi ndeve inoghelua kukujivalila ikyang'hhani jujuo, akam'bulagha uYesu,” nu n'jango ghwe veni? ³⁰ uYesu akamwamula akati, “umuunhu jumonga akale ikwika kuhuma ku Yelusalemu kuluta ku Yeliko. akaghua pakate pa vakunyi vakankunya ikyuma kyake, na kukuntova na kukumuleka pipi pifua. ³¹ hongelagha untekesi jumonga akale ikwika mu sila ijio, ati amwaghile akakila ulubale ulunge. ³² naju Mulawi akakila vulevule, ati afikile pala na kukumwagha akakila ulubale ulunge. ³³ neke un'koola ju-

monga, pano akale ikyula, akakila pala pano akale umuunhu ujuo. ati amwaghile akaveela kulusungu. ³⁴ akam'belelela na kukumpinya ifikong'o fyake, na kukumpaka amafuta mu fikong'o fyake. akantasia pa nkyanya ja kidimua kyake, na kukuntwala ku nyumba ja vaghesi na kum'buvusia. ³⁵ ikighono kinokikwisa akatola idinari ivili, na kukumpela unyanyumba jila ija vaghesi na kukum'bula, 'm'buvusie kyokiyoni ikya kwongelela nikukuhomba kyande nigomwike. ³⁶ ghusagha kuuti, ghweveni mu ava vatatu, juno alyale pipi na jula juno alyaghwilile pakate pa vakunyi? ³⁷ um"bulanisi akati, "ghwe jula juno akavonisie ulusungu kwa jula juno akaghwile". uYesu akam'bula akati luta tagha na juve ukavombaghe vule vule. ³⁸ lino ye vati vikyula, vakingila mu likaaaja limonga, nu mukijuuva jumonga ilitavual lwake ghwe Malita akankalibisia mu nyumba jaake. ³⁹ alyale nu nuna juno akakemheluagha Maliya, juno akikalagha pamaghulu gha Mutwa na kukumpulikisia amasio ghake. ⁴⁰ neke uMaliya akava ni mbombo nyinga isa kuteleka ikyakulia. akaluta kwa Yesu na kuti, "Mutwa, naghusagha kuuti u nuna vango anilekile nivombaghe ne mwene? pe lino um'bule anangaghe". ⁴¹ neke uMutwa akamwamula na kukum'bula kuuti, "Malita Malita, ghupumhuka mu nyinga, ⁴² neke kye kinu kimo kyene ikyakuvomba. uMaliya atavwile kino kinono, kino nakilivuka kuhuma kwa mwene.

uvwandulilo vwa 11

¹ jilyahumile ikighono kino, uYesu alyale ikufunya pamonga, um'bulanisivua ghwake jumo akam'bulagha kuuti," Mutwa, utuvulanisie najusue kukufunya ndavule uYohani alyavulanisie avavulanisivua vake" ² uYesu akamwamula pano mukufunya mutisaghe, "Mutwa ilitavua lyako lyimikwaghe, uvwimike vwako vwisaghe. ³ utupelaghe ifyakulia fiitu ifya jaatu. ⁴ utusaghilaghe inyivi siitu, ndavule najusue tukuvasaghila voni vano vatuhokile. nungalulongosiaghe munngelo" ⁵ uYesu akavavula akati, "ghwe veeni mu lyumue umanyani juno ikumulutila pakilo pe ikum'bula, manyani nisuuma amakate ghatatu. ⁶ ulwakuva umanyani ghwango anyisile si sala sisi kuhuma muvukyusi, najune nilinsila ikya kun'tengelela. nu ⁷ ghwa mun'kate akamwamulagha akati uleke kunyangajisia, na june tughonile pa vulili. naningasisimuke nikupeele uve amakate. ⁸ nikuvavula nambe naisisimuka kukumpela amakate ndavule umanyani ghwake, ulwakuva ijigha idindusia kisita soni isisimuka na kukumpela amakate minga ndavule vuno ilonda. ⁹ najune nikuvavula musumaghe najumue mulapelua, mulondaaghe najumue mulafivona, muhodesyaghe najumue mulyadindulivua. ¹⁰ ulwakuva ummunhu ghweni juno isuuma alyupila, nu muunhu ghweni juno ilonda ikufyagha. nu munhu ghweni juno ihodesia umulyango ilidindulivua. ¹¹ ghwe baba juliku mu lyumue juno umwanake angasume iswi

ikumpela injoka? ¹² kange nave angasuume ilikang'a ikumpela iking'omelivuli? ¹³ nave umue mwe vahosi mukimanyile kuvapela avaanha vinu ifinu ifinofu, lino uNhaata ghwinu ughwa kukyanya nakyaikuvapela uMhepo uMwimike ku vano vikunsuuma? ¹⁴ pambele uYesu alyale idaga ilipepo, umuunhu ynya lipepo alyale kinunu. ilipepo ye lihumile umuunhu jula akatengula kujova. ¹⁵ neke avaanhu avange vakati, “uju ivusia amapepo mwa Belisebuli, ili vaha lya mapepo. ¹⁶ avange vakamughelagha kuuti avasone ikivalilo kuhuma kukyanya. ¹⁷ neke uYesu akakagula amasaghe ghawe akavavulagha, uvutwa vwovwoni vuno muligalung'ana vuliva vuvili, nu muunhu unya nyumba jino jigalungiine jilighua. ¹⁸ nave uSetan iiva agalung'iine uvutwa vwake vukwimila ndani? ulwakuva mwiti nihumia amapepo mwa Belisebuli. ¹⁹ neke une nihumia amapepo mwa Belisebuli, pe avajiinu vihumia amapepo kusila nyiki? mu uluo, avene vilikuvahigha umue. ²⁰ nave kange nihumia amapepo ni kyove ikya Nguluve, lino uvutwa vwa Nguluve vuvisile. ²¹ umuunhu umunya ngufu pano alinifilwilo ilolela inyumba jake, ifinu fyake viiva pavunofu. ²² neke amwalukile umuunhu unya ngufu kyongo, umuunhu jula unya ngufu ilikunya ifilwilo fyake pe itola ifinu fyake fyooni. ²³ umwene juno na lubale lwango alikinsana nune, na juno naikong'ania palikimo nune ipalasanina. ²⁴ ilipepo ililamafu likahuma kwa muunhu, iluta kulonda uvukalo uvusila malenga apuo apume. neke napakavonike, ijova

iti, nigomoka kuno nikahumile. ²⁵ angagomoke nene ivoona inyumba jifyaghililue pejikale vunofu. ²⁶ apuo peliluta kulonda amapepo likale lubale ghano mahosi kukila ilyene neke likuvaleta vise vikale pala apuo umuunhu ujuo ilemua kyongo kukila ulutasi. ²⁷ jilyahumile kuuti alyatile ijova amasio aghuo, un'dala jumonga akajova fiijo kukila vooni mulipugha lya vaanhu na kujova, "lifunyilue ilileme lino likuholile na mavele ghano ghwong'ile" ²⁸ neke umwene akati, vafunyilue vala vano vipulika ilisio lya Nguluve na kukulivombela. ²⁹ unsiki ilipugha lya vaanhu ye likong'aana na kukwongeleta uYesu akatengula kujova, "ikisina iki kye kisina kya vuhosi. vilonda ikivalilo, na kusila kivalilo kino vipelua kukila ikivalilo kila ikya Yoona. ³⁰ ulwakuva ndavule u Yoona alyale kivalilo ku vaanhu va Ninaawi enendikio nu mwana ghwa Muunhu fye iliva kivalilo kya kisina iki. ³¹ uMalikia ughwa ku seba ilikwima ikighono kya vuhighi na vaanhu va kisina iki na kukuvahigha aveene, ulwakuva umwene alyahumile mu vusililo vwa iisi neke iise apulikisie uvukoola vwa solomoni, napa pwale juno m'baha kukila uSolomoni. ³² avaanhu va kuNinawi vilikwima ku highua palikimo na vaanhu va kisina iki ikighono kya vuhighi vili kukihigha, ulwakuva aveene valyalatile ku madalikili gha Yoona, pe lola apa pwale juno m'baha kukila uYoona. ³³ nakwale umuunu ghweni juno ikunga itaala na kuvika ku lubale lwa paasi lwa ng'iisi jino najivoneka nambe paasi pa ndilo, neke

kukunga na kuvika pakyanya pa kinu neke kuuti umuunhu ghweni juno ikwingila alyaghaghe ulumuli. ³⁴ iliso lyako je taala ja m'bili. iliso lyako lingave linono pe umb'ili gwaki ghwoni ghuve mulumuli. neke iliso lyako lingave livivi pe naghubili ghwako ghwoni ghuva ghunya ng'iisi. ³⁵ pe lino mujilolelelaghe nu lumuli luno luli n'kate jinu nalungaponekesiaghe ing'iisi ³⁶ pe lino, ndeve um'bili ghwako ghwoni ghuli mu lumuli kange nakwelule ulubale luno luli mung'iisi, pe um'bili ghwako ghuva ndavule itaala jino jiviika na kuhumia ulumuli kulumue". ³⁷ ye ati amalile pijova, uFalisayi akamughongola akalie ikyakulia ku nyumba jaake, uYesu akingila mu n'kate na kuuva palikimo navope. na ³⁸ vasalisayi vakadegha ndavule nakanawile taasi ye kikyale ikyakulia ikya pakivwilile. ³⁹ neke UMTwa akavavula, "umue vaFarisayi musuka kunji ifikombe ni bakuli, neke nkate jinu mumemile inoghelua nu vuhosi. ⁴⁰ mwe vaanhu mwe vasila vukagusi, pe umwene juno alyavumbile kunji nalyavumbile mun'kate kange? ⁴¹ muvapelaghe avakotofu fino fili mun'kate, ni mbombo sooni siiva nofu kulumue. ⁴² iga umue mwe vafalisayi, ulwakuva namuvikila umwoojo kukuvavombela avange inofu na kuku mughana uNguluve. lwe lunono fiijo kuvomba isa kyang'haani na kukumughana uNguluve, kisila kuvuhila kuvomba aghuo na ghange kange. ⁴³ iga umue Mafalisayi, ulwakuva munoghelua kukukala mu fitengo ifya kuvulongolo mu nyumba inyimike

ja kufunyila na kuhungilua ni nyungililo isa vukoola kuno vighusikisia na kughulila. ⁴⁴ iga umue, ulwakuva muling'ana ni mbiipa sino sisila fivalilo fino avaanhu vighenda mimbiipa isio kisila kukagula. ⁴⁵ umb'ulanisi jumonga ghwa ndaghilo sa Kiyahudi akamwamula na kukumb'ula, "m'bulanisi, kino ghujova kikutukalasia kange usue". ⁴⁶ uYesu akati, "iga umue, vavulanisi va ndaghilo! kiki mukuvapela avaanhu amasigo amakome ghano naviwesia kupinda, neke umue namukola amasigho aghuo nambe ku kyove kimo mu fyove fiinu. ⁴⁷ iga umue, ulwakuva mujenga na kuvika ikumbukumbu mu mbiipa sa vavili' vano vakabudilue na vaghogholo vinu. ⁴⁸ neke umue mukufunyila na kukwiting'ana ni mbombo sino valyavombile avaghogholo vinu, ulwakuva kyang'ani valyavabudile avavili vano mujenga ikumbukumbu mumbiipa saave. ⁴⁹ mu uluo kange, uvokoola vwa Nguluve vwiti, 'nikuvasung'ila avavili na vasung'ua vope vilikuvapumusia na kukuvabuda vamonga. ⁵⁰ ikisina iki kilihombela idanda ja vavili vano vabudilue kuhuma muvutengululo vwa iisi, ⁵¹ kuhuma idanda ja Abeli kuhanga idanda ja Sakalia, juno alyabudilue pakate pa vwimike. Ena nikuvavula umue, ikisina iki kilhombela. ⁵² iga umue vavulanisi va ndaghilo sa vayahudi, ulwakuva mutolile ifungulo sa vukagusi; kange jumue namukwingila, ku vala vano vilonda kukwingila mukuvasigha. ⁵³ pe baho uYesu akavuka pala, avalembi na vafalisayi vakampinga na kujofesania nu mwene mu

nyinga. ⁵⁴ vakaghela kukuntanga ku masio ghake.

uvwandulilo vwa 12

¹ ku nsiki ughuo ilipugha likome lya vaanhu lilyakong'hanile palikimo, na pitengula pikanyana, akatengula pijova na vavulanisivua vake taasi," mulolelelaghe ni kulule kya vasarisayi kino kye kitule" ² na piliva nu sino sifisime sino nasilikagulika, nambe ilisio lino lifisime lino nalilikagulika. ³ lyolyoni lino mukajovile mu ng'isi lilipulikika pavwelu. soni sino mwapwepagha mu mbughulutu nkate ja fyumba finu ifya munkate fino fidindilue ghilipulisivua munkyanya mu mapala gha nyumba. ⁴ nikuvavula vamanya vango, namungavoghopaghe vala vano vibuda um'bili neke vasila kimonga ikinge ikyakuvomba, ⁵ neke nikuvavula juno munoghile kukumwoghopa, mumwoghopaghe jula juno kyale abudile ali nuvutavulua vwa kuvatagha kulina lya mwoto. Ena nikuvavula umue, mumwoghopaghe ujuo. ⁶ asi! utujuni tuhaano natughusivua ku ndalama ivili? nambe ndikio nakwale nambe jumo mu veene juno ili shemulua pa vulongo pa Nguluve, ⁷ neke mukagule kuuti, ilinyele lya matu ghinu silivavilua, namungoghopaghe. umue muli va lutalama lukome kukila utujuni twinga. ⁸ nikuvavula ghweni juno ikunyupila pavulongolo pa vaanhu, umwana ghwa muunhu ikumwupila pavullongolo pa vanyaMhola vw Nguluve. ⁹ neke ghweni juno ikung'ana une pa vulongola pa vaanhu ghwope ikanwa

pa vulongolo pa vanyaMhola va Nguluve. ¹⁰ ghweni juno ijovela imbivi mwa mwana ghwa muunhu, ilisaghilua, neke ghweni juno ikumuligha uMhepo uMwimike nalisaghilua. ¹¹ kyande vikuvatwala kuvulongolo pa vavaha va nyumba inyimike ja kufunyila, avatemi na vanya vutavulua, namungoghopaghe mulakujivavila nambe ndavule kino kyalnde mujova, ¹² ulwakuva uMhepo uMwimike ikuvavulanisia vule kya mujova ku nsiki ughuo” ¹³ umuunhu jumonga mulipugha akam'bula akati, “m'bulanisi, m'bule unyalukolo ghwango anighavile ulubale lwa vuhaasi vwango. ¹⁴ uYesu akamwamula akati, “ghweveni juno am'bikile kuva mulamusi na kusambania mu lyumue?” ¹⁵ pe pano akavavula, mujilolelelaghe ni fyoni ifya vunoghelua, ulwakuva uvwumi vwa muunhu na vuli muvwinga vwa finu fino alinafyo. ¹⁶ uYesu akavavula ikihwani akati, umughunda hwa mofu jumonga ghulyaholile fiijo, ¹⁷ akiposia jujuo mu mwoojo ghwake akati, nivomba ndani ulwakuva nilinsila apakuvika imeto jango? ¹⁸ akati, nivomba ndiki. nidenya ifihenge fyango ifidebe nijenga ikikome. nivika imeto jango joni ni finu ifinge. ¹⁹ nikujivula inumbula jango, Numbula ghujivikile ifinu finga ku maka minga. puma ulie, unyue na kuhovokela” ²⁰ neke uNguluve akavavula akati, ghwe muunhu mpumbafu, ikilo ja musyughu vilonda inumbula kuhuma kulyuve. ni finu fyoni finoghuling'anisie fiiva fyani? ²¹ fye luliiva kwa muunhu ghweni juno ikujivikila

ikyuma kisila kukuling'ania vwimila Mutwa. ²² uYesu akavavula avavulanisivua vaake, pe lino nikuvavula namungasaghaghe mu vwumi vwinu - kuva mulisagha kiki mumavili ghinu - kuva mufwalagha kiki. ²³ ulwakuva uvwumi vwe kukila ikyakulia, nu m'bili ghwe kukila amenda ²⁴ lolagha injuni isa kukyanya, nasilima nambe nasipeta. sisila nyumba nambe ifihenge ifya kuvikila. neke ubaba ghwinu ikusilisia. umue namuli kukila injuni! ²⁵ ghwe veni kulumue juno ikujipumusia kukwongesia idhiraa jimo mu vwumi vwake? ²⁶ pe namuwesia kuvomba ikinu ikidbe ikio kino kuhugu, pe kiki lino khangajikila isinge isio? ²⁷ lolagha amaluva - finoghikula. naghivomba imbombo nambe kuhona amenda ghake agha kufwala. neke nikuvavula, nambe uSolomoni mu vwimike vwake vwoni nakafwalile ndavule jumonga mu agha, ²⁸ nave uNguluve ikughafwasia vunono amatundu gha mufivonde, ghanu kweghale umusyungu nu lwakilavo ghitaghua ku mwoto. pe nakukila ikuvafwasia umue? umue mwe vanya lwitiko ludebe! ²⁹ namungajihangajisiaghe kwiti mulia kiki nambe munyua kiki, nambe namungavisaghe nu vwoghofi. ³⁰ ulwakuva iisi sooni sihangajikila aghuo. nu Nhaata ghwinu ikagula sino munoghile isio. ³¹ neke mulondaghe uvutwa vwake taasi, na ghanghe aghuo mukwongelesevua, ³² namungoghopaghe, mwe lipugha lidebe, ulwakuva uNhaata ghwinu ihovokela kukuvapela umue uvutwa uvuo. ³³ musghusiaghe ifyuma fiinu na kukuvapela

avakotofu, mujivikile amafuko ghano naghisila - uvutile vwa kukyanya vuno navusila, ulubale luno avalyasi navangavele nambe inondo nasingawesie kunangania. ³⁴ ulwakuva pano pwevule uvutile vwako, pepene najinumbula jako pwejiliva. ³⁵ amenda ghinu amatali ghavisaghe ghapinyilue na makanda, ni taala sinu sighendelelaghe kuuva siviika, ³⁶ kange muvisaghe hwene vaanhu vano vikumuhuvila uMutwa ghuvanave kuhuma ku kikulukulu kya vutolani, neke kuuti angise na kuhodesia, van'dindulile umulyango ng'ani ng'ani. ³⁷ vafunyilue avavombi vala vano uMutwa ukuvagha vali maaso. kyang'haani ilipinya umwenda ghwake untali nu nkanda, pepano ikuvakalisia paasi ku kyakulia, kange kukuvavombela inofu. ³⁸ nave uMutwa ikwisa ku lwa vuvili vwa vulolelesi vwa pakilo, nambe uvulolelesi uvwa kilo ja vutatu, na kukuvagha viling'inie jiiva je kiiva ku vavombi avuo. ³⁹ kukila aghuo, mukagule ili, nave untwa unya nyumba asakagula unsiki ghuno umulyasi ale ikwisa, naale ikwitika inyumba jaake jidenyue. ⁴⁰ muvisaghe muling'anisie ulwakuva namukagula ghwe nsiki muuki umwana ghwa muunhu igomoka. ⁴¹ uPeteli akati, "Mutwa ghukutuvula jusue isi ku kihwanikisio au ghukum'bula umuunhu ghweni? ⁴² uMutwa akavavula, "ghwe nsung'ua veni umugholofu nambe unya vukoola juno untwa ghwake ikum'bika pa kyanya pa vavombombi avange, neke avaghavile ikyakulia kyave ku nsiki ghuno ghunoghiile? ⁴³ afunyilue um'bombi jula, juno

untwa ghwake angiiise ikumwagha ivomba sila sino alaghisivue. ⁴⁴ kyang'haani nikuvavula umue kuuti ikum'biika pakyanya pa kyuma kyake kyoni. ⁴⁵ neke um'bombi jula akatisagha mu mwoojo ghwake, untwa ghwango idila kugomoka, pe akatengula kukuvatova avavombi avakinhaata vala na vakijuuva, pe baho akatengula kulia, kunyua na kughala, ⁴⁶ untwa ghwa m'bombi jula ikwisa ku kighono kino naakagwile nisala jino naikujikaguala, ghwope ilikun'dumulania na kukum'bika palikimo na vano navagholofu. ⁴⁷ um'bombi juno ikagula ulughano lwa ntw a ghwake, ghwope naikuling'hania nambe kuvomba sino sinoghile mu lungano lwa ntw a ghwake ikopua ing'wegho nyinga. ⁴⁸ neke um'bombi juno naasikagwile sino sinoghile ku lughano lwa ntw a ghwake, neke ivomba sino sinoghile ujoo ipelua finga, finga idajivua kuhuma kwa mwene, ghwope juno akeelilue ku finga, kwa mwene fidajivua finga kukila. ⁴⁹ nisile kukunga umwoto pa iisi, kange ninoghelua kuuti ghuve ghuvikiile, ⁵⁰ neke nili nu lwofugho luno nikuvofua, kange nili nulusukualo kuhanga pano luva luvombike! ⁵¹ pe musagha kuuti nisile nu lutengano mu iisi? Ndali, nikuvavula, pepano nisile kuleta uvusulani. ⁵² kutengula lino na kughendelela kuliiva na vaanhu vahaano vasuline mu nyumba jimo, na vatatu ⁵³ visulanagha na vavili, vope vavili visulanagha na vatatu. visulana ubaba nu, nswambe, umwana nu viise, umama nu mwalive, umwalive nu ng'iina, unkamwana naipulig'hanagha nu nkamwana

n'jake. ⁵⁴ uYesu akava ikulivula kange ilipugha, kyande muvona amafunde ghikong'ana, mwiti amasiki gha fula ghalipipi; fye luuva, ⁵⁵ kange mungavone imhepo jipula kuhuma kumavemba mwiti litapiiva lifuke lweli fye luuva. ⁵⁶ umue mwe vakedusi, mukagwile kuluvulania amasiki! lino! kiki mukunua kukughutang'ania umuluvo ghwa sino sivombeka ifighono ifi? ⁵⁷ kiki umuunhu ghweni mu lyumue naikagula lino linono kuvomba kwa mwene unsiki ghuno ndeali ni nafasi ija kuvomba isio? ⁵⁸ ulwakuva mungalute nu muhigi ghwako pavulongolo pa muhigi, jitange kusambana na juno ikukuhigha nambe pano muli musila alwaktwala kwa muhigi, nu muhigi alakutwala kwa m'baha, nu m'baha alakutagha kundinde. ⁵⁹ nikukuvula nulahuma ukuo kuhanga uhombile nambe i ndalama ja vusililo.

uvwandulilo 13

¹ ku nsiki ughuo, kulyale na vaanhu vamonga valyampelile imhola savaGalatia vano u Pilato alyavabudile na kuhasing'ani a ni danda sa vanave. ² uYesu akavamula akavavula, “pe musagha kuuti avagalilaya avuo valyale ni sambu kukila avagalilaya avange voni fyenambe ghavaghiile amavivi aghuo? ³ Nambe, nikuvavula neke nave namulata najumue mulibudua vule vule. ⁴ nambe avaanhu vala kijigho nu ntanda ku Siloamu vanoghukaghua na kuvabuda, musagha aveene valyale vanya sambu kukila avaanhu avange ku Yelusalemu? ⁵ Nambe, une niti, neke nave namulata najumue mweni mufua. ⁶ uYesu

akavavula ikihwani iki,” umuunhu jumonga layale nu mpiki ghuvyalilue mu mughunda ghwa mwene, akaluta kulonda imheeke mu mpiki ghula neke nakaghaghile. ⁷ akam'bula juno ilolelela umughunda ghula, “lola mu maka ghatatu nisile na kughela kulonda imheeke mumpiki ughu neke nanipatile. udumule ulwakuva ghunangania ilihanga. ⁸ juno ilolelela umughunda akati, “ughuleke umwaka ughu neke nipile na kukuvikila imbolela. ⁹ nave gihola imheeke umwaka ghuno ghukwisa ke kanono, neke nave naghuhola nikughudumula. ¹⁰ lino uYesu alyale ivulanisia mu nyumba jimonga ija kufunyila unsiki ghwa Sabati. ¹¹ lola, pwe alyale umukimama jumonga juno ku maka kijigho nu ntanda alyale ni lipopo ililamafu lwa vuvotevote, umwene alyale mughogholo naalyale iwesia kukwima na kugholoka. ¹² uYesu ati amwaghile an'kemheela akam'bula, “mama uvikilue vwavuke kuhuma mu vuvotevote vwako.” ¹³ akavika amavoko ghake pa kyanya jake, pe um'bili ghwake ghukagholoka ghwope akamughinia uNguluve. ¹⁴ neke um'baha ghwa nyumba jila ja kufunyila akakalala ulwakuva uYesu alya nsosisie ikighono kya Sabati. pe untavulua akamwamula akalivula ilipugha, “kuli ni fighono, fino luvaghile kuvoma imbombo. mwise kusosia himbe, nakwekuti kikighono kya sabati kyene. ¹⁵ uMutwa akamwamula akati, “vakitule! nakwale nambe juno kulyumue juno idindulila idogovi nambe ing'ombe jako kuhuma muluvagha na kukuvalongosia kuluta kunyua ikighono kya Sabati? ¹⁶ pe

lino umhinja ghwa Ibulahamu, juno uSetano an'dindile ku maka kijigho nu ntanda, pe nalukamunoghile umhinja jula kusosivua ikighono kya Sabati. ¹⁷ pano alyale ijova amasio aghuo, voni vala vano valyale vikumpinga vakavona soni, pe ilipugha ilikome lya vange vakalulutila vwimila sino sinoavombile. ¹⁸ uYesu akati, "uvwimike vwa Nguluve vuhwanine ni kiki, kange niwesia kuling'anisia ni kiki? ¹⁹ ji ghwene mbeju jino umuunhu atolile na kuluta kuvyala ku mughunda ghwake, jikalela na kuva mpiki n'kome, ni njuni sa kukyanya sikatenda ifivwasu fyave mu matafi ghake. ²⁰ kange akati, "nivuling'anisie ni kiki uvwimike vwa Nguluve? ²¹ ki kwene kilule kino un'dala itola na kuhasing'ania jujoo ifipimilo fitatu fya vutine nambe kughumuka" ²² uYesu alyaghendile mu mapulo ni fikaaja kuluta ku Yelusalemu na kuvavulanisia. ²³ umuunhu jumonga akaposia akati, "Mutwa, ve vaanhu vadebe vano vilipokua". pe lino akavavula akati, " ²⁴ mujilolelelaghe kukilila umulyango unsekele, ulwakuva vinga vighela na kukunua kukwingila. ²⁵ pambele unyanyumba ati imile na pidinda umulyango, pe mulikwima panji na kuhodesia na kuuti, Mutwa, Mutwa, tudindulile umwene ikuvamula na kwiti, 'nani-vamanyile umue nambe kuno muhuma' ²⁶ pe muliti, 'tukalile na pinyua pavulungolo pako nuve ukatuvulanisie mu fikaaja fitu' ²⁷ neke umwene ikivamula, nikuvavula nanivamanye kuno muhuma, vuka palyune umue mwe vavomba vuhosi. ²⁸ kwe kuliva na kulila kisila vusililo unsiki ghuno mulikuvagha uAbulahamu,

Isaka nu Yakovo na vavili voni ku vwimike vwa Nguluve, neke umue jumue mutaghilue kunji. ²⁹ vikwisa kuhuma imbale sooni, nakupuma pa mesa ja kyakulia kya pakivwilile mu vutwa vwa Nguluve. ³⁰ kagula ili kuuti, ughwa vusililo ghwe ghwa kwanda nu ghwawanda iiva ghwa vusililo". ³¹ unsiki undebe pambele, avafalisayi vamonga valisile na kukum'bula kuuti, "luta na kuvuka apa ulwakuva uHelode ilonda kukubuda". ³² uYesu akati, "mulute mukakivule ikikanu, [] kila, lola nikughadagha amapepo na kusosia umusyughu nu lyakilavo, ni kighono kya vutatu nitekelesia uvufumbue vwango. ³³ ku lwolwoni lunoghile vwimila jango kughedelela umusyughu, ulwakilavo ni fighono fino fikwisa, ulwakuva najikwiting'ana kum'buda m'bili kutali ni Yelusalemu. ³⁴ Yelusalemu, Yelusalemu ghwe veni juno ikivabuda avavili na kukuva-tova amavue vala vano vasung'ilue kulumue. ke kalingi ninoghilue kuvakong'ania avaanha vinu ndavule ing'uku vule jikong'ania ifayana fyake mumbavatilo sake. neke ili namukalighanile. ³⁵ lola ujilekile inyumba jako. najune nukivavula, namungawesie kukunyagha nambe mungati, 'afunyilue ujuo juno ikwisa ku litavua lya mutwa".

uvwandulilo vwa 14

¹ lulyahumile ikighono ikya Sabati. yeiluta kukaja ja jumo juno aale n'gooyo ghwa Vafalisayi kulia un'kate, vope vakale vivaanda pipi na pipi. ² pavulongolo pa mwene pwealyale umuunhu juno alyale ni nhaamu ja kufimba. ³ uYesu

akavaposia avaagula ndaghilo isa vayahudi na vafarisayi. “ndaani, lunono kusosia umuunhu pakighono kya Sabaati, asi vuli?” ⁴ neke avene vakava kimie, pe, uYesu akan'koola. akan'sosia na pikun'tavula alutaghe. ⁵ ghwope akavavuula akati,” ghweveni mukipugha kiinu juno ali nu mwana nambe ing'ombe jingagh-wilile muliina ku kighono kya Sabati naiku-jisuuvula ng'hani ng'hani?” ⁶ aveene valyale vasila ngufu isakwamula ghano ghano vavaposisie. ⁷ un'siki ghuno uYesu alyakagwile kwiti vala vano valyaghoghoholilue kwiti vasalwile ifitengo vwoghopua. avavula ikihwani akati, “ ⁸ ye mughongolua nu muunhu uya vutolani, nungikalaghe mufitengo fya vavaha. ulwakuva nukagwile kuti, ⁹ pano aghongolilue umuunhu juno ghwe mwoghopua kyongo kukila uve. un'siki ghughuo umuunhu juno avaghongolile ¹⁰ neke uve ungaghongolue, usalulaghe uvukalo vwa kuvusililo, kuvaanga neke kyande ikwiisa juno akungongolile ghewemwene atisaghe uve manyani, kila ghukale kuvulongolo. apuo ghuuva mwoghopua ku vano valipalikimo nuuve pamesa. ¹¹ ulwakuva juno ikughinia uNguluve alyamwisia, juno ikujisia ghwe ighinisivua. ¹² Yesu kange akam'bula umuunhu juno umughongolile, 'pano ghukumpela ikyakulia kya pamwisi nambe ikya pakivwilile, ulekaghe pighongola avamanyani vaako nambe avanyalukolo vaako, nambe avanyakisina vaako, nambe avabad-ing'hani vaako avamofu neke kwiiti avene valeke

pikukughongola uve uhombe. ¹³ neke lino pano ghuvomba ikikulukulu, vaghongolaghe avamofu, avalema, na vavoofu, ¹⁴ najuve ghufunyua, ulwakuva naviwesia kuhomba. ulwakuva ghuhombua muvusyukua vwa vanya kyang'haani. ¹⁵ un'siki huno jumonga mu vala vano vakikalile pamesa palikimo nu Yesu ati apulike aghuo, ghwope akavavula akati," afun-yilue jula juno ilia un'kate mu vutwa vwa Ngu-luve". ¹⁶ neke uYesu akavavula akati," umuunhu jumonga akavombile ikikulukulu ikikome, ak-aghongola avaanhu vinga, ¹⁷ un'siki ghuno ikiku-lukulu kifikile, akansung'ile um'bombi ghwake kukuvavula vano avaghongolilue, 'mwise, ulwakuva ifinu fyoni fivikilue tayale ¹⁸ vooni vakatengula kukunsuma avasungukile ughwa kwanda akati 'nighulile umughunda nilonda nilute nikaghulole. sivuo usaghile, ¹⁹ ghwope ujunga akati, 'nighulile ing'ombe ihaano najune nilute kughela. sivuo usaghile. ²⁰ na ju muunhu ujunge akati, 'nihumile pitoola un'dala pe lino naniwesia pikwisa. ²¹ um'bombi akagomoka na kukum'bula um'baha ghwake aghuo. un-yanyumba jula akakalile akam'bula um'bombi ghwake,' luta ng'hani ng'hani mumpulo na mufisila fino filuta mufikaaja fya vaanhu ukavalete apa avakotofu, avalema. vano nav-ilola na vabofu". ²² um'bombi ghwake akati, ntwaga aghuo ghano unilaghisie ghavombike, nambe lino ikyakulia kisighiile. ²³ untwa akam'bula um'bombi akati, luta kusila ijan-sevo na mufisila fino filuta mumakaaja gha

vaanhu ukavapelepese avaanhu vingile neke inyumba jango jimeme. ²⁴ ulwakuva niku-vavula, mu vala vano vaghongolilue ulwa kwanda nakwale juno ilivonja ikikulukulu kyango. ²⁵ lino ulukong'ano ulukume valyale viluta naghwo. ghwope akadyetuka akavavula kuuti, ²⁶ ndeve umuunhu ikwisa kulyune ghwope naikunkalalila ubaba ghwa ghwake, ungi-ina ghwake, avaanha vaake, avanyalukolo vaake avaghosi na vadala Ena, na vu vwumi vwake kange navuwesia kuva vavulanisivua vango. ²⁷ umuunhu nave naitoola ikikovekano kyake na kukwisa kunsana jango naiwesia kuva m'bulanisivua ghwango. ²⁸ ulwakuva ghwe veni mu lyumue, juno ilonda kujenga kujenga aikela kutengula kiisatala iling'hanie taasi alole indalama neke alole kukughenia aghuo. ²⁹ nave naiovomba aghuo neke kyande ijenga uvwalo angakunue pimalisia. vooni vano vilola vitengula piseka, ³⁰ vitisagha, umuunhu uju akatengwile kujenga, akunilue kumalikisia. ³¹ neke ghwe Ntwa muki, jno ilonda kuluta kutovana nu Ntwa ujunge mu vwiite, juno naikukala paasi taasi neke asaghe nave akwiline kutovana, palikimo na vaanhu imbilima kijigho kimo kutovana nu junge juno ikwisa kwa mwene na vaanhu imbilima fijigho fivili? ³² ndeve evuo ililugu lya vange pano lijighe lilikuvutali, likunsung'a untwa kusuuma ulwiho lya lutengano. ³³ kwekuti lino, juno nailonda kukufleka fyooni fino alinafyo. nangawesie kuva m'bulanisivua ghwango. ³⁴ umwinyo nnono, neke nave ghu-

nangike ghuvombela kiki neke ghuve mwinyo kange? ³⁵ naghuva mwinyo ghwa kulunga nambe kuva mbolela. kange kutaghua kuvutali. umwene unya mbughulutu aghakupulika na apulikaghe”.

uvwandulilo vwa 15

¹ lino avasongesia songo na vahosi avange vakisa kwa Yesu na kukumpulikisia uYesu. ² avaFarisayi vooni navalembi vakajing'ulasia viiti,” umuunhu uju ikuvupila avanya sambi nambe kulia navo. ³ uYesu akajova ikighwani iki kuvanave akati, ⁴ “ghweveni kulumue, ndeve ali ning'olo kilundo neke jimonga jisova, ikusileka isingi sila fijigho budikalubale na budika lubale na kuluta kulonda jino jisovile kuhanga ajaghe? ⁵ ghwope kya ajaghile akujipinda pamavegha kumo ahovwike. ⁶ angafike pakaja, ikuvakemhela avamanyani na vabadingani vake pe ikuvavula kuuti, hovokagha palikimo nune, ulwakuva ing'olo jango jino jikasovile nijaghile. ⁷ vule vule nikuvavula kuuti luliiva lukelo kukyanya pano umuhosi jumo ilaata inyivi, kukila vwimila avaanhu fijigho budikalubale na budika lubale, avagholofu avasila vufumbue vwa kulaata. ⁸ nambe kwale umukijuuva veni juno ali ni ndalama kijigho, neke angasovelue nu lutalama lumo, kya ikunga itaala nakufyaghila inyumba na kulonda kungufu sooni kuhanga ikulwagha? ⁹ kyande alyaghile ikuvakemhela avamanyani na vabading'ani vake na kukuvavula hovokagha palikimo

nune, ulwakuva ulutalama lwango luno lukaso-vile nilwaghile. ¹⁰ nambe ndikio nikuvavula,” pwelule ulukelo pa vulongolo pa vanyaMhola va Nguluve vwimila unyasambi jumo juno ilaata. ¹¹ na ju Yesu akati,” umuunhu jumonga alyale na v vaaswambe vavili, ¹² un'debe jula akam'buu uviise ghwake akati, baba umhele uvuhasi vwango neke akaghava icyuma kyake kuveene. ¹³ ifighono nalinga, un'debe jula akakong'ania foni fino finoghile akaluta ku iisi ija kuvutali, ukuo akalia fivi indalama sa mwene, akaghulila ni finu fino nailonda, akavombela fivi indalama samwene kunyivi. ¹⁴ ghwope ye amalile fyonu ilijala likingila mu isi jila pe umwene akatengula kuva mulondi. ¹⁵ akaluta kwa muunhu jumonga ghwa mu iisi jila, ghwope akan'twala kumughunda ghwake ku suvila ingube. ¹⁶ akava inoghelua kulia amabandu ghano ingube salisagha ulwakuva nakwale umuunhu juno akampelile ikinu kyokyoni alie. ¹⁷ pe un'debe jula akasagha mu mwojo ghwake akati, ava vombi valingi ava baba ghwango vilia filingi ifyakukwilana najune pwenile apa nifua ni n'jala! ¹⁸ nivuka niluta kwa baba ghwango na kukumbula,” Baba nihokile kwa Nguluve na pa maaso ghako. ¹⁹ naninoghile kukemhelua n'swambo kange, um'bike nive mumo muvavombi vako. ²⁰ pepano akaluta kwa viise ghwake. ye akyale kutali uviise ghwake akamwagha akam'bonela ikisa akaluta luvilo akamuyayila na kumunonela. ²¹ u mwana jula akam'bula akati,” Baba nihoile kukyanya kwa Nguluve na pa vulon-

golo pa maaso ghako, naninoghile kukemhelua n'swambo. ²² uviise jula akavavula avavombi vake; mulete ng'hani ng'ahi umwenda unono kyongo mun'fwasio. Mun'fwasio ni pele mu kyove ni filatu mumaghulu. ²³ kange mulete ing'ombe jino jinonile muhinje tulie na kuhovoka. ²⁴ ulwakuva umwanango alyale afwile mwope mwumi. alyasovile ghwope avonike vakatengula kululutula. ²⁵ pe baho umwanake um'baha jula alyale kumughunda. akatile ikwisa alipipi ni nyumba akapulika ilisio ilya nyimbo na kuseja. ²⁶ akan'kemhela um'bombi jumonga akam'posia agha kwe kuti kiki? ²⁷ um'bombi akam'bula akati," ununavo isile ubaba ghako amuhijile ing'ombe jino jinonile ulwakuva agomwika n'kafu. ²⁸ un'swambe um'baha akakalala akasita kukwingila mun'kate pe uviise akahuma kunjikumpelepesia. ²⁹ neke akamwamula iviise ghwake akati," lola une nikuvombile amaka minga nambe nanipunisivue indaghilo sako, neke numhelile nambe kapene kuuti, nihovoke navamanyani vango. ³⁰ neke atile isile un'swambo uju juno alile fivi ikyuma kyako palikimo na vaghenda mwalu umuhinjile ing'ombe jino jinonile. ³¹ uviise akam'bula akati," n'swambango, ulipalikimo nune ifighono fyoni, ni fyoni fino nilinafyo fye fyako. ³² lino lunoghile kulyusue kuvomba ikikulukulu na kuhovoka, unyalukolo ghwako uju hwene akafwile na lino mwumi; akasovile ghwope avonike.

uvwandulilo vwa 16

¹ uYesu akavavula avavulanisivua vake, “palyale nu muunhu jumonga m'mofu alyale nu m'baha mu mbombo jake, ² pe vakampela umm imhola sa m'baha jula kuuti, um'bombi ghwako um'baha itaghania ifyuma fyako. pe ummo akan'kemela akam'bula akati, “kwe kiliku ulyuve kino nipulika? humia imhola ija vuvaha vwako, ulwakuva nungave m'baha kange mu mbombo jango. ³ um'baha jula akijovela mu mwoojo ghwake, nivombe kiki, ulwakuva untwa ghwango ikunivusia mu mbombo jango ija vuvaha? nisila ngufu sa kulima, na kusuma nivona soni. ⁴ nikagula lino kyale nivomba kyande vanivusisie mu mbombo jango ja kwimilila avaanhū vanyupile mu nyuma save. ⁵ pe pano umweimilili jula akavakemhela voni vano visighilua nu ntwā ghwake akam'bula ughwa kwanda, 'ghusighilua ilingi nu ntwā ghwango?' ⁶ akati, 'fighelelo kilundo fya mafuta akam'bula,' tola ilikalataasi lyako ng'ani ng'ani lembā ifijigho fihaano, ⁷ pe akam'bula ujunge najuve ghusighilua ilingi? akati, 'ifighelelo kilundo kimo ifya vutine vwa ngano'. tola ilikalataasi lyako, lembā ifijigho lekela kwoni'. ⁸ untwa jula akamughinia um'baha jula ulakuva alyavobile nu vukagusi. ulwakuva avaanha va pa iisi iji vali nuvukagusi vyinga kukila avaanha va Nguluve. ⁹ lino une nikuvavula kuuti, muvatangaghe avajinu ni kyuma kino mulinakyo, neke kyande kisilile, mwupilue ku vukalo vwa kusila na kusila. ¹⁰ juno mugholofu mu lidebe kyongo iva mugholofu na mulikome.

ghwope juno namugholofu mu lidebe naiva mugholofu na mulikome kange. ¹¹ nave umue namulyale vagholofu mu kyuma kino na kyakyangani pe ghwevene juno ikuvitika ku kyuma ikya lweli? ¹² kange nave namulyale vagholofu kutumila ikyuma kya muunhu junge, ghweveni juno ikuvapela sino sinu jumue? ¹³ nakwale um'bombi juno ikuvavombela avatwa vavili, ulwakuva ghukunkalalilagha jumo na kumughana ujunge, nambe kukolana nuju na kum'benapula uju. nungawesie kukum'bombela uNguluve ni kyuma. ¹⁴ pe avafarisayi, vano valyale vinoghua indalama ye vapulike aghuo ghoni vakam'benafula. ¹⁵ kange akavavula, "umue mwemwemu mukuvona hwene vanya kyang'ani pa maaso gha vaanhu, neke UNguluve akagwile amoojo ghinu. ulwakuva lino lyimike kwa muunhu liva ng'alasi pa maaso ghwa Nguluve. ¹⁶ indaghilo na vavili pwefilyale kuhanga uYohani panao akisile. kuhuma unsiki ughuo, imhola inofu ja vutwa vwa Nguluve jikapulisivue, nu muunhu ghweni ighela kukwingila ku ngufu. ¹⁷ neke kihugu ku kyanya ni iisi fivuke kuliko ililembe limo lya ndaghilo likosekane. ¹⁸ ghweni juno ikumuleka un'dala ghwake na kun'toola un'dala ujunge ivwafuka, ghwope juno ikun'toola juno alekilue numughosi ghwake ivwafuka. ¹⁹ palyale nu mmofu jumonga alyafwalile amhenda aghanya sambalau na gha ndalama akale ihovokela uvumofu vwake uvukome. ²⁰ nu nkotofu jumonga ilitavua lyake Lasali vakam'biki pa mulyango ghwa kunji kwa mofu jula, alyale ni

fikongo. ²¹ ghwope akinoghelua kulia ikyakulia kino kikaghwisagha pasi pa mofu jula nasi mbua sikisa sikamumyanga ifikong'o fyake. ²² jikava unkotofu jula akafua, avanyaMhola vakantola kuhanga pakifuva pa Abulahamu. ummofu jula ghwope akafua akasyulua. ²³ ye alyale mumuko kuvulungu kula akadindula amaaso ghake akamwagha uAbulahamu kuvutali ali nu Lasali pakifuva kyake. ²⁴ akalila akati, 'baba Abulahamu, nisaghile un'sung'e u Lasali asase ulwove lwake mumalenga, alunoghelesie ululimi lwango; ulwakuva nipumusivua mu mwoto ughu. ²⁵ neke uAbulahamu akati, 'mwanago kumbuka kuuti mu vwumi vwako ukupile isako sino nono, nu Lasali vule vule alyapatile inyivi. neke lino alyapa uhuvilisivua, najuve ghupumusivua. ²⁶ na kukila aghuo, kuvikilie ilina ilikome pakate jitu kuuti vano vilonda kuluta kulumue vakunuaghe na vaanhu va kulumue navangalovokaghe kukwisa kulusue' ²⁷ umofu jula akati, 'nisuuma baba Abulahamu kuuti unsung'e ku nyumba kwa baba ghwango. ²⁸ ulwakuva nili navanyalukolo vahano neke avavunge na veene ku vwoghofi piti vope vilikwisa pa mhumhuko apa. ²⁹ neke uAbulahamu akati, 'kwale uMoose na vavili, valeke vavapulikisie vavuo. ³⁰ umofu jula akati, 'Ndali, baba Abulamahu, neke nave angalute umuunhu juno ahumile kuvafue vilaata, ³¹ neke uAbulahamu akam'bula akati, 'ndeve navikuvapulikisia uMoose na vavili navangampulikisie nambe umuunhu angasyuke kuhuma kuvafue.

uvwandulilo vwa 17

¹ uYesu akavavula avavulanisivua vake, “imbombo sino sikuvatwalila avaanhu kuvomba uvuhosi sinoghile kuhumila, neke iga umuunhu ghweni juno itengulisia! ² jale jiva je kiba umuunhu ujoo kumpinyila mu singo ilivue ilisito lya kuhavulila na kutaghua mu malenga, kuliko kumuleka umuunhu jumo mu vadebe ava atendaghe isambi. ³ mujilolelelaghe, nave unyalukolo ghwako akuhokole umuvungaghe, ghwope angalate unsahilaghe. ⁴ nave akuhokila mara lekela lubale ku kighono kimo ni kighono kikikio ikwisa nakuti, 'nilaata' nisaghile unsaghilaghe” ⁵ avasung'ua vake vakam'bula uMutwa kuuti, “utwongelesie ulwitiko lwitu” ⁶ uMutwa akati, “nave muve nu lwitiko lukome, mwale mukughuvula unkuju ughu, kuluka na kumela kumalenga, ghwope ghukuvitika. ⁷ neke ghweveni mu lyumue juno umbombi juno ilima umughunda nambe juno idima ing'olo, ikum'bula pano igomoka kumughunda, ghwise ng'ani ng'ani ghukale neke ulie ikyakulia? ⁸ pe nangam'bule unendele ikyakulia nilie, kange uminye ikihudiko unovombele kuhanga ningamale kulia na kunyua. pe pano najuve kya ghulia na pinyua? ⁹ nangamuhongesie um'bombi ujoo ulwakuva avobile ghanoavulilue? ¹⁰ vule vule najumue mungamale kuvomba sino vavalaghisie mutisaghe, 'usue tulivavombi twevano natunoghile. tuvobile ghene ghano vatulaghisie' ¹¹ jikahimile kuuti pano alyale ikyula kuluta ku Yelusalemu, akakilile mu maka

ja Samalia na ku Galilaya. ¹² ati ikwingila mu kikaaja kimonga, ukuo akatang'ana na vaanhu kijigho avanya buba. vakima patali, ¹³ vakajova ilisio vakati, “Yesu, Mutwa tuvonele lusungu” ¹⁴ ati avaghile akavavula, “lutagha mukajivonesie ku vatekesi”. vope ye viluta vakavalasivua. ¹⁵ jumonga ati avwene asokile, akagomoka ikufunyila uNguluve. ¹⁶ akafughama pa maghulu gha Yesu kumuhongesia. umwene alyale muuhugu. ¹⁷ uYesu akamwamula akati, “pe navakavalasike voni kijigho? valikughi avange vala? budika lubale ¹⁸ napwale nambe jumo juno avonike kugomoka neke kumwika uNguluve, looli umughesi uju?” ¹⁹ akam'bula, “ghwime ulutaghe ulwitiko lwako lukusosisie” ²⁰ avafalisayi ye vikumposia uvutwa vwa Nguluve vulikwisa lighi, uYesu akavamula akati, uvutwa vwa Nguluve na kiinu kinokivoneka. ²¹ nambe avaanhu navilijova, 'lola apa! nambe 'lola kula!' ulwakuva uvutwa vwa Nguluve vuli n'kate jinu” ²² uYesu akavavula avavulanisivua vake, “unsiki ghukwisa ghuno mulinoghelua kukukyagha ikighono kimo kya mwana ghwa muunhu, neke namulikukyagha. ²³ vilikuvavula, 'lola kula!, lola apa! neke namungalutagha nambe kuvavingilila, ²⁴ hwene mwoto ghwa fula ghuno ghumulika kukyanya kutengulila ulubale lumu kuhanga ulunge. lino nambe umwana ghwa muunhu iliva ndikio mu kighono kyake. ²⁵ neke taasi lukumunoghela kupumuka mu isio nyinga na kukanua ni kisina iki. ²⁶ ndavule lulyale mufighono fya Nuhu, fye luliva mu

fighono fya mwana ghwa muunhu. ²⁷ vakalia, vakanyua, vakatoola na kutoolana kuhanga ikighono kino uNuhu akingilaa mu kyombo pe amalenga minga ghakisa na kuvabuda vooni. ²⁸ fyelulyale mufighono fya Luti, vakalia, kunyua, vakaghula na kughusia, kulima na kujenga. ²⁹ neke ikighono kila uLuti alyavikile kuSodoma, jikatonya ifula ja mwoto ni kibiriti kuhuma kukyanya jikavabuda vooni. ³⁰ lino fyeluliva mu kighono kila ikya mwana ghwa muunhu pano ilisyetulivua. ³¹ ikighono ikyo nungamwitikaghe juno alikunyumba kukyanya iike kutola fimonga munkate munyumba. nungam'bulagha juno ali kumughunda kugomoka kukaaja. ³² munkumbukaghe un'dala ghwa Loti. ³³ ghweni juno ighela kukulusia uvwumi vwake alambusia, neke kange ghweni juno alambusia uvwumi vwake ujoo alakulusia. ³⁴ nikukuvula, ikighono ikio avaaanhu vavili viliiva vaghonile pa kitala kimo. jumo itolua ujunge ³⁵ ilekua. kwe kuliiva na vakijuuva vavili vihavula amayembele palikimo, jumo itolua nu june ilekua. ³⁶ avakinhaata vavili viliva pivomba imbombo pa mughunda, neke jumo itolua, ujunge ilekua". ³⁷ vakamposia, "kughi, uNguluve?" akavavula, "pala pano pweghule um'bili ghwa kikanu kino kifwile, pepano amatumbusi ghiking'ana palikimo".

uvwandulilo vwa 18

¹ neke akavavula ikihwanikisio ndavule lunoghile kukufunya jaatu, kisila kukatala.

² akatisaha kwealyale umhighi mu likaaja

limonga, juno naalayle ikumwoghopa uNguluve kange naavikilagha mu mwoojo kukuvatanga avaanhu. ³ mwealyale umfwile jumonga mulikaaja ilio, ghwope akamulutila kekinga akati, “nange unighilile un'koleumulugu ghwango aleke kutoola ifyango. ⁴ ku nsiki ntali naale ipinyile kuuti antange, neke ye ghukilile unsiki akasagha mu mwoojo ghwae. pope une nikumwoghopa UNguluve nambe kukuvoghopa avaanhu. ⁵ pope ulwakuva umfwile uju ikung'atasia nikuntanga akave ikighavo kyake neke aleke kukung'atasia kange”. ⁶ neke uMutwa akajova akati, 'pulikisia fino ajovile umhighi umhosi uju. ⁷ pe uNguluve ghwope naileta ikyang'haani ku vimike vake vano viku mulilila pamwisi na pakilo? pe umwene naiiva nulugudo kuveene? ⁸ nikuvavula kuuti, ikwisa ni kyang'haani kuveene ng'ani ng'ani. neke unsiki ghono umwana gwa muunhu ikwisa ilikulwagha ulwitiko lwa iisi?' ⁹ pepano akavavula ikihwani iki pwevalyale avaanhu vamonga vano vikuvoona kuuti aveene kuva vaghlofufu na kuvapenapula avange, ¹⁰ avaanhu vavili vakaluta kunyumba inyimike ja kufunyila: jumo aale mFalisayi nu junge n'songesia songo. ¹¹ umFalisayi akima na akifunya ndiki mu mwoojo ghwake, 'nikukuhongesia Nguluve vule une nanili ndavule avaanhu avange vano vakunyi, avaanhu vano vahoka makole, avavwafu nambe ndavule uju unsongesia songo. ¹² une ku nywabaha nibuhila kulia kavili kange nitavula ilitekelo mu meto soni

sino nikava. ¹³ neke unsongesia songo, alyimile pavutali looli nalyaghelile nambe kukwinamula amaaso ghake kukyanya. akatovatova pakifuva kya mwene akati, 'Nguluve unsaghile une ne muhosi' ¹⁴ nikuvavula, umuunhu ndavule uju alyagomwike kukaja apyanilue inyivi saake sooni kukila ujunge jula ulwakuva gheni juno ikughinia uNguluve alyamusia, ghwope juno ikujisia uNguluve alyantosa. ¹⁵ avaanhu vakatwalila avaanha avadebe kuuti vamwabasie, neke avavulanisivua vake ye vavwene aghu, vakavasigha. ¹⁶ neke uYesu akavakemela kwa mwene akatisagha, 'valeke avaanha avadebe vise kulyine nambe namungavasighahe. ulwakuva uvutwa vwa Nguluve vwe va vaanhu ndavule avuo. ¹⁷ kyang'ani nikuvavula, umuunhu ghweni juno naikvupila uvutwa vwa Nguluve hwene mwana sesene nailikwingila'. ¹⁸ um'baha jumonga akam'posia akati, 'm'bulanisi nono, nivombe kiki neke pambele nive nu vwumi vwa kusila na kusila?' ¹⁹ uYesu akamwamul akati, 'kiki ghukung'emela nono? nakwale umuunhu juno nono, loli ju Nguluve mwene. ²⁰ usikagwile indaghilo nunga vwafukaghe, nungabudaghe, nungahijaghe, nungolekaghe uvudesi, umwoghpaghe uvaaso nu mamajo. ²¹ um'baha jula akati, 'isio sooni nigadilile kuhuma ye nili nsoleka". ²² uYesu ye asipulike isio akam'bula, "upeelile ikinu kimonga. lunoghile ughusie ifinu fyoni fino ulinafyo neke uvaghavile avakotofu, najuve ghuliva ni kyuma ku kyanya - kange ghwise umbingilile'.

²³ neke umofu ye apulike aghuo, akasukunile kyongo ulwakuva alyale ni kyuma kinga. ²⁴ pe pano uYesu, akam'bona vule asukunile kyongo akati, 'lutalamu kyongo avanya kyuma kukwingila ku vutwa vwa Nguluve! ²⁵ lwakuva kihugu kyongo ingamila kukilila pa kilioli kya sindano, kuliko kwa mmofu kukwingila ku vutwa vwa Nguluve. ²⁶ vala vano valyapulike aghuo vakati, pe ghweveni lino juno ndepoonu ipokua?' ²⁷ uYesu akamula akati, 'sino avaanhu vikunua kuvomba ku ngufu saave neke kwa Nguluve sivombeka'. ²⁸ uPeteli akati, 'Ena, usue tufilekile ifinu fyoni tukuingilile uve.' ²⁹ pe pano uYesu akavavula, kyang'haani nikuvavula kuuti, nakwale umuunhu juno ajilekile inyumba, nambe un'dala nambe unyalukolo nambe avapafi nambe avaanha vwimila uvutwa vwa Nguluve, ³⁰ juno naikwupila minga kukila mu iisi iji, na mu iisi jino jikwisa uvwumi vwa kusila na kusila. ³¹ pe baho ye vakong'anisie vala kijigjo na vavili, akavavula, 'lola, tutogha kuluta kuYelusalemu, na masio ghoni ghano ghalembilue na vavili kujova isa mwana ghwa Muunhu kuuti ghikwilana. ³² ulwakuva iiva mumavoko gha vaanhu avaYahudi vikum'bedagha na pikumuligha na pikumfunyila amate. ³³ kange vikun'kopagha ni fijeledi na kukum'buda neke pakighono ikya vutatu isyuuka.' ³⁴ navalyasikagwile sino ijova isi. nalilisio ili lifisilue kuveene, navalyasitang'inie sino sijovilue ³⁵ pe lukava uYesu pano alipipi ku Yeliko, umuunhu

jumonga um'bofu alikalile palubale lwa nsevo akaumagha vantange, ³⁶ ye apulike ilipugha lwa vaanhu likuling'ania akaposia kiki kihumila. ³⁷ vakam'bula kuuti uYesu ghwa Nasaleti ikila. ³⁸ pe um'bofu jula akalila fiijo akati, 'Yesu, mwana ghwa Davidi, unisaghile'. ³⁹ vala vano valyale vighenda vakan'dalikila um'bofu jula, vakam'bula ujike. neke umwene akaghina kulila fiijo, 'mwana ghwa Davidi, usanighile. ⁴⁰ uYesu akima akasuma umuunhu jula vamulete kwa mwene. pe um'bofu jula ye amuvelelile, uYesu akamosia, ⁴¹ ghulonda nikuvombe kiki? akati, 'Mutwa, nilonda kulola'. ⁴² uYesu akam'bula, 'lino ulolaghe. ulwitiko lwako lukusosisie'. ⁴³ ku nsiki ghughuo akavisagha ilola, akam'bingilila uYesu na kukumughiniauNguluve. vati valyaghile ili, avaanhu vooni vakamughinia uNguluve.

uvwandulili vwa 19

¹ uYesu akingila na kukila pakate pa Yeliko. ² apuo pealyale umuunhu juno atambuluagha Sakayi. juno alyale m'baha ghwa vasongesia songo kange muunhu ghwa vumofu. ³ alyale ighela kukumwagha uYesu kuuti mwana ghwa ndani, neke akakunua kukumwagha ulwakuva alyale mfupi kange pe likale ilipugha lwa vaanhu. ⁴ pepano akalongola luvilo kuvulongolo ku vaanhu, akatogha kukyanya mu n'kuju kuuti amwaghe, ulwakuva uYesu alyale pipi pikila isila ijio ⁵ un'siki ghuno uYesu afikile pala, akalola kukyanya akam'bula akati, "Sakayi ika ng'haani ng'haani, ulwakuva umusyughu lunoghile

kulinda ku nyumba jako” ⁶ akavomba ng’haani ng’haani, akika na kumwambilila ku lukeelo. ⁷ avaanhu vooni vakatile vaghaghile aghuo vaking’ulasya vakati, ‘alutile kukumughendela umuunhu unya sambi. ⁸ uSa’kayi akimile akam’bula uMutwa kuuti, ‘loola lubale lwa kyuma kyango nikuvapela avakotofu, kange nave umuunhu ghweni nin’kunyile ikinu, nikun’gomokesia kane’. ⁹ uYesu akam’bula akati, ‘umusyughu uvupoki vufikile mu nyumba iji, ulwakuva umwene kange ghwe mwana ghwa Abulahamu. ¹⁰ lwakuva umwana ghwa muunhu isile kulonda na kupoka avaanhu vano vasovile. ¹¹ ye apulike aghuo, akaghendelile kujova na kuhumia ikihwani, ulwakuva akale pipi na kuYelusalemu, voope vakasaghile kuuti uvutwa vwa Nguluve vulyale pipi kuvoneka ku lwakwasia. ¹² pepano akavavula akati, uNtwa jumonga akalutile ku iisi ija kuvutali kuuti pile uvutwa neke agomoke. ¹³ akavakemhela avavombi vake kijigho, akavapela filundo kijigho akavavula akati, “muvombaghe imbombo ija kufulusia kuhanga pano niligomoka” ¹⁴ neke avaanhu vake vakan’kalalilagha pe pano vakavasung’a avomolua valute vamfuate na kukum’bula kuuti, “natulonda umuunhu uju atulongosie” ¹⁵ akatile agomwike ye apelilue uVutwa, akavakemhela avavomvi vala vano akavalekile indalama vakemhelue vake, neke akagule vafulwisie ndani. ¹⁶ ughwa kwanda akisa akati, “Mutwa ikipupa kyako kino ukamhelile kifulyisie ifighavo kijigho, ¹⁷ UNtwa jula akam’bula, uvombile vunofu uve uli

mb'ombi n'nofu, ulwakuva ghwa kolopalile mu fidebe, nikupela kutema amapulo kijigho. ¹⁸ ughwa vuvili akisa akati, 'Ntwa, ikipupa kyako kifulwisie ifipupa fihaano. ¹⁹ 'UNtwa ujuo akam'bula akati, 'najuve tola uteme amapulo ghahaano. ²⁰ nu junga akisa akati, Ntwa iji apa indalama jako, jino nikapinyile vunono mu kyenda, ²¹ ulwakuva nikoghwipe kuuti uve uli muunhu n'kali. ghuvusia kino nu vikile na kupeta kino nukavwalile. ²² uNtwa ujuo akam'bula, 'ku masio ghako juve nikukuhigha, uve uli m'bombi m'bivi. ulyakagwile kuuti une nili muunhu m'bivi nitola kino nanivikile na kupeta kino nanikavwalile. ²³ pe, ongo nikavikile indalama jango ku vano vifulusia, nneke kyande nigomwike nitole palikimo na sino sifulwike? ²⁴ uNtwa akam'bula avaanhu valyale vimile apuo, 'mun'kunye ikipupa ikio na kukumpela jula unya fipupa kijigho. ²⁵ vakam'bula kuuti Ntwa, umwene ali ni filundo kijigho. ²⁶ nikuvavula, umuunhu ghweni juno alinakyo ipelua kukila, neke juno nsila, kyope kino alinakyo kilipokua. ²⁷ neke avalugu vango ava, vano navakanoghilue nive mutwa ghwa vanave, mu valete pavulongola apa neke muvabude. ²⁸ akatile ajovile isio, akaghendelelagma kuluta kuvulongolo akatogha na kuluta ku Yelusalemu. ²⁹ akatile avelelile pa Betigage, pipi nikidunda kya miseituni, akavasung'a avavulanisivua vake vavili. ³⁰ akajova akati, 'mulutaghe pakikaaja kya pavupipi. mungingile mukujagha inyana ja dogovi najighelile kujangalilwa taasi, mujavulile

mujilete kulyune. ³¹ nave umuunhu ikuvaposia, 'kiki mukujavula?' mutisaghe, "uNguluve ali nuvufumbue najo. ³² vala vano akavasung'ile vakaluta vakajagha inyana ja dogovi, ndavule uYesu vuno akavavulile. ³³ ye vikujavula inyana ja dogovi, avanyanajo vakav aposia "kiki mukujavula inyana ja dogovi iji? ³⁴ vakavamula vakati," uMutwa ali nuvufumbue najo" ³⁵ pe vakan'twalila uYesu, vakatandika amheenda ghave pakyanya pa nyana ja dogovi, neke vakan'tosia uYesu pakyanya. ³⁶ uYesu ye iluta avaanhu valyale vitandika amheenda ghave mu nsevo. ³⁷ akatile ikwika ikidunda kya miseituni ni kipugha kyoni ikya vavulansivua, vakatengula kukumpaala uNguluve ni lisio ilikome vwimila ifidegho vuno valyavombilue. ³⁸ vakajova, 'aaghinwaghe u Ntwa juno ikwisa mulitavua lya Mutwa! ulutengano kukyanya, nu vwimike kukyanya. ³⁹ avafarisayi vamonga mu kipugha vakam'bula vakati, m'bulanisi, vajikisie avavulansivua vako, ⁴⁰ uYesu akavamula akati, 'nikuvavula ndeve ava vijigha kimie amavue ghilijova amasio. ⁴¹ UYesu ye alipipi nu mpulo akaghulilila, ⁴² akati, nave ghwale ukagule nambe juve, mu kighono iki sino unoghile kuvoma neke uve nulutengano! neke sifisilue pa maaso ghako. ⁴³ ulwakuva ifighono fikwisa fino avalugu vako vijenga ililugu pipi nuve, na kukusyuta na kukughindikisia kyhuma mu mbale sooni. ⁴⁴ vikukughwisia paasi uve na vaanha vako. navikulekesia nambe mu livue limo pakyanya ja linge, ulwakuva nukakagwile unsiki ghuno uNguluve alyale

ighela kukupoka. ⁴⁵ uYesu akingila mu nyumba ija kufunyila, akatengula kuvadaga vala vano vakale vighusia, ⁴⁶ akavavula, "jilembilue, inyumba jango jiliva nyumba ja kufunyila, neke umue musyetulinie kuva lipango lya vakunyi". ⁴⁷ pe lino uYesu alyale ivulanisia ifighono fyoni ku nyumba ja kufunyila. aatekesi na vavulanisi va ndaghilo na valongosi vavaanhu valyalondile kukum'buda, ⁴⁸ neke navakakunua kujagha isila ja kuvomba ndikio, ulwakuva avaanhu voni valyale vikumpulikisia vunono.

uvwandulilo vwa 20

¹ kiliva kighono kimo, UYesu ye alyale ivulanisia avaanhu ku nyumba inyimike ja kufunyila na kudalikila ilivangili, avatekesi avavaa na vavulanisi va ndaghilo vakumulutila palikimo na vaghogholo. ² vakajova, vakam'bula, 'tuvule kwe kuvutavulua vuliku ghuvumba agha? nambe ghwe veeni ujoo juno akupelile uvutavulua uvu?" ³ ghwope akamula akati, 'najune kange nikuvaposia. munivule ⁴ ulwofugho lwa Yonani pe lukahumile ku kyanya au kuvaaahu?' ⁵ neke vakajofesania vavuo ku vavuo, vakatisagha, 'tungati, 'lukahumile kukyanya akutuposia, 'ongo pe namukamwitikile? ⁶ kange tungati; lukahumile ku vaahu; avaanhu vooni apa kya vikototava na mavue, lwakuva vooni vikwitika kuuti uYoani alyale m'bili. ⁷ pe vakamwamula lwa kuva navakakagwile kuno lulyahumile. ⁸ uYesu akavavula, "najune nanikuvavula umue kwe kuvutavulua vuki nivomba agha." ⁹ alyavavulile avaanhu ikihwani iki, "umuunhu jumonga

alyavyalile umughunda ghwa misabibu, akaluta iisi ijinge ku nsiki ntali. ¹⁰ ku nsiki ghuno ghunoghile, akansung'ile um'bombi kivalimi va misabibu, neke avalimi va misabibu vakantova, vakan'gomosia mavoko ghene. ¹¹ pe akan-sung'a kange um'bombi ujunge ghwope vakantova, na kum'bombela inyivi, na kukun'gomosia mavoko ghene. ¹² akansung'a kange ughwa vutatu ghwope vakamulemasia na kukuntagha kunji. ¹³ lino untwa ghwa mughunda akati, 'kya nivomba kiki? nikunsung'a umwanango umughanike. pamo valamwitika. ¹⁴ 'neke avalimi va sabibu vati vamwaghile, vakajofesania vavuo ku vavuo vakatisagha, 'uju ghwe nya kyuma. tum'bude neke ikyuma kyake kive kitu. ¹⁵ vakamwumia kunji ku mughunda ghwa misabibu na kukum'buda. pe unyamughunda kwale ikuvavomba kiki? ¹⁶ ikwisa kukuvabuda avalimi va misabibu, na kukuvapela avange umughunda ughuo". vope ye vapulike aghuo, vakati, 'uNguluve akanile'. ¹⁷ neke uYesu akavalola akavaposia, akati, "pe amalembe agha ghali nuvufumbue vuki? ilivue lino avajengi valyalikanile, lino lye livue lya npanguto? ¹⁸ umuunhu ghweni juno ighua pa kyanya pa livue ilio, idenyeng'ana kyongo. neke jula juno lingamughwile, liku'ndijania kyongo" ¹⁹ lino avalembi na vavaha va vatekesi valyalondole isila ja kukun'kola mu nsiki ghughughuo, valyakagwile kuuti alyajovile ikihwani iki kuveene. neke vakavoghwiipe avaanhu. ²⁰ vakamulola vunono, vakasung'a vano viposelesia vano vikuvona kuva vaanhu va kyang'haani, neke vavwaghe uvuhosi

ku malembe ghake, neke kun'twala ku vatemi na vanya vutavulua. ²¹ vope vakamposia, vakati, “m'bulanisi tukagula kuuti ghujova na kuvulanisia isa lweli kisila kusyangua nu muunhu ghwoghwoni, neke uve ghuvulanisia ilweli kujova isa Nguluve. ²² pe lunoghile kulyusue kuhomba isongo kwa Kaisali au nambe?” ²³ neke UYesu alyakagwile ulutegho lwavo, akavavula, ²⁴ munisone ihela idinali. ikihwani ni litavua lyani fili kyanya jaake?” vakati, “Iya Kaisali”. ²⁵ ughwope uYesu akavavula akati, 'pe mumpela uKaisali ifya kaisali, nu Nguluve ghano gha Nguluve; ²⁶ avalembi na vavaha va vatekesi vakakunilue kukagula kila kino alyajovagha pavulongolo pa vaanhu. vakadegha ulwamulo lwake navakajova kyokiyoni. ²⁷ avasadukayi vamonga vakumulutila, vala vano vijova kuuti avafue navalasyuka, ²⁸ vakamposia vakati, “m'bulanisi uMoose alyatulembile kuuti nave umuunhu angafwilue nu nyalukolo unya n'dala juno nsila mwana pe anoghile kukuntola un'dala ghwa nyalukolo ghwake na kuhola naghwo vwimila ulumbulie. ²⁹ kulyale na vanyalukolo lekela lubale, ughwa kwasia akatola akafua kisila kuleka umwana, ³⁰ nughwa vuvili ghwope. ³¹ ughwa vutatu akantola vulevule, enendikio ughwa lekela lubale naakalekile avaanha akafua. ³² pambele un'dala jula ghwope akafua. ³³ lino nave kwelule ulusyuko iiva nd'ala ghwani? ulwakuva vooni lekela lubale valyantolile'. ³⁴ uYesu akavavula, “vaanha va iisi iji vitola na kutolua. ³⁵ neke vala vano vanoghile

kukwupila uvusyuko vwa vafue na kukwingila mu vwumi vwa kusila na kusila navitola nambe kutolua. ³⁶ nambe navala fua kange, ulwakuva viiva palikimo na vanyaMhola ve vaanha va Nguluve, vaanha va vusyuko. ³⁷ naju Moose alyajovile kuuti avavue vilisyuka. alyajovile uluo mu malembe mu lwa kihinja kino kilyale kivvika, alyatiile u Mutwa ndavule uNguluve, ghwe Nguluve ghwa Abulahamu, ghwe Nguluve ghwa Isaka, kange ghwe Nguluve ghwa Yakovo". ³⁸ lino umwene naghwe Nguluve ghwa vafue, looli avwumi ulwakuva vooni vikukala kwa mwene". ³⁹ pe avavulanisi vamonga ava ndaghilo vakamwamula, vakati m'bulanisi ghwanwile vunono. ⁴⁰ kutengulila apuo vakava vikwoghopa kukumposia. ⁴¹ uYesu akavaposia akati, "asi lwa ndani avaanhu viitiuKilisite mwana ghwa Ntwa Davidi? ⁴² ulwakuva uDavidi jujuo alyalembile mu kitabu kya sabuli alyatile, uMutwa alyam'bulile umutwa ghwango ghukale uluvoko lwa kundio, ⁴³ kuhanga nikutange uvaleme avalugu vaako paasi pa maghulu ghako, ⁴⁴ uDavidi ikunkemela Kilisite 'Mutwa' pe iiva ndani mwana ghwa Davidi"? ⁴⁵ avaanhu vooni ye valyale vikumpulikisia akavavula avavulanisivua vaake akati, ⁴⁶ mujilolelelaghe na valembe, vano vilonda kughenda kuno vafwalile amenda amatali, na kunoghua kuuti avaanhu vavahungilaghe nu vwoghofi mumapuulo. pano vali mu nyumba isa kufunyila vilonda kukukala ku fitengo ifya kuvulongolo na mu fikulukulu vikukala mu fitengo fya voghopua. ⁴⁷ avaanhu ava vikuunya ifinu ifya vafwile! neke muvuke-

dusi vwake vikufunya inyifuunyo inhaali, kuuti avaaanhu vatisaghe vagholofu. mu uluo uNgunuve ikuvapeela ulupumuko ulukome kukila.

uvwandulilo vwa 21

¹ uYesu akalila akavagha avakinhaata vafomu valyale vivika amatekelo ghave muvutile ² akamwagha unfwile jumonga nkotofu ivika isenti sake ivili. pe ³ akati, "kyang'haani niku-vavula unfwile uju unkotofu ivikile indalama nyinga kukila avange voooni. ⁴ ava vooni vahumisie ilitekelo ili kuhuma mufinga fino valinafyo. neke unfwile uju mu vukotofu vwake ahumisie indalamasooni sino avele naso vwimila uvwumi vwake" ⁵ ye avange valyale vijova isa nyumba inyimike ja kufunyila, ndavule jilyavikilue na mavue amanono na matekelo, akati, ⁶ mu mhola isa mbombo sino mukusagha, ifighono fikwisa fino nakwekuliva nilivue limo lino lililekua nkyanya ja livue ilinge lino nalilighua. ⁷ pe vakamposia vakati, Mbulanisi isi sooni silihumila lighi? kwe kiliku kino kiliva kye kivalilo kuuti agha ghalipipi kuhumila? ⁸ uYesu akamwamula, "muvisaghe maaso kuuti namungasyanguaghe. ulwakuva vingi vikwisa ku litavua lyango viti,"une nene, nu nsiki ghulipipi. namungavavingililaghe. ⁹ mungapulike ivuluguvulugu namungoghwopaghe, ulwakuva isi sooni sinoghile sihumile taasi. neke uvusililo navulihimila ng'hani ng'hani" ¹⁰ pe pano akavavula, "iisi jilikwima na kutovana ni jinge, uvutwa ku vutwa uvunge. ¹¹ kuliva ni finsenyena ifikome, injala ni nhamu isa kwambukila siliva papinga.

kwe kuliva ni finu fya kwoghofia ni fivalilo fya kwoghofia kuhuma kukyanya. ¹² neke isio sooni ye sikyale kuhumila, tiko avaanhu vilikuvakoola umue na kukuvapumusia. vilikuvawala kukuahigha mu nyumba isa kufunyila, na kuku-vadindila mu ndinde. kange mulitwalua ku vatwa na ku vanya vutavulilua kuuti muhighue ulwakuva umue muli vavvulanisivua vango. ¹³ neke kulumue aghuo ghuva ghwe nsiki ghwa kwoleka ulwitiko lwinu. ¹⁴ pe lino mwamulaghe mu moojo ghinu ku ling'ania avimilisi viinu ye lukyale. ¹⁵ ulwakuva nikuvapela amasio agha vukoola vuno avalugu viinu voni vikunuagha kusigha na kukujikana. ¹⁶ neke mulikanwa na vapafi vinu, avanyalukolo vinu, avapipi vinu na vamanyani vinu, kange vilikuvabuda vamonga mu lyumue, ¹⁷ vilikunkalalila umuunu ghweni ku litavua lyango. ¹⁸ neke nakwelule nambe ulunyele lumo lwa matu ghinu luno lulisova. ¹⁹ ku lugudo mukusisosa inumbula sinu. ²⁰ kyale muvoona ilikaaja lya Yelusalemu lisyungutilue navalua lilugu pe mukagulaghe kuuti unsiki ughwa kutipulua ghuli pipi. ²¹ apuo vano vali ku Yudea vakimbililaghe ku fidunda, na vala vano vali pakate pa mpulo vavukaghe, kange namungavalekaghe vano vali kufikaaja kukwingila. ²² ulwakuva ifi fye fighono fya kuhombekesia, neke kuuti ghooni ghano ghalembilue ghiise kuvombeka. ²³ iga ku vala vano vali nuvukunue na vala vano vikwong'esia ku fighono ifio! ulwakuva kuliiva nulupumuko lukome mu iisi, ni ng'halasi ku vaaanhu ava. ²⁴ avaanhu

avange vilibudua ni bambaavange vilitwalua ku vukamiku iisi isinge, ni Yelusalemu jilikanyua na vaanhu va iisi kuhanga unsiki ghwa vaanhu va iisi pano ghuuva ghufikile. ²⁵ fili vineka ifivalilo ku lijuva, umwesi ni nhondue, neke pa iisi apa inyanja siliva na mavingo amavaha amanya mughindi, uluo lulipelela avaanhu ava fisina fyonikuuva nulupumuko nu ludwesi. ²⁶ isi sooni siliva sikwisa mu iisi, avaanhu ghulifua umwoojovwimila kukwoghopa kyongo. vilisaghagha kuuti lukwisa ulutalamu ulukome, ulwakuva ifinu ifya kukyanya filisukanisivua, ²⁷ pepano vilikumwagha umwana ghwa muunhu ikwisa kuhuma mumafunde ku ngufu nu vwimike uvuvaha. ²⁸ neke isio sooni silava sitengula kuhumila, mwimaghe, inulagha amatu ghinu, ulwakuva uvupoki vwinu vuvelelile pavupipi. ²⁹ uYesu akavavula ku kihwanikisio akati, lolagha umpiki ghwa tini na mapiki ghoni. ³⁰ pano muvona amapiki ghatengwile kulemba, mukujilolela jumue na kukagula kuuti amasiki gha lufuke ghalipipi. ³¹ vule vule pano muvona agha ghiumila umue kagulagha kuuti, uvutwa vwa Nguluve vulipipi. ³² kyang'haani nikuvavula, ikisina iki nakilikila, kuhanga isi sooni sihumile. ³³ uvulanga ni iisi silikila, neke amasio ghango looli naghilikila. ³⁴ neke mujilolelelaghe jumue, neke kuuti, amoojo ghinu naghangalemuaghe nu vuhojofu, uvughasi, nuvukaming'anilua vwa iisi iji. ulwakuva ikighono ikio kilavisila mu lwa ng'enyemukila hwene lutegho. ³⁵ ulwakuva jiiva kwa muunhu ghweni juno ikukala pa maaso gha iisi jooni. ³⁶ lino muvisaghe maaso unsiki

ghwoni, mun'sumaghe uNguluve kuuti muva lukangafu lwa kukwilana kukughaseghuka agha ghoni ghano kyale ghiumila, na kukwima pavulongolo pa mwana ghwa Muunhu". ³⁷ mu fighono ifio pamwisi, uYesu alyale ivulanisia avaanhu mu luviika ulwa nyumba inyimike ja kufunyila. pakilo akalutagha kughona ku kidunda ikya Miseituni. ³⁸ neke jaatu avaanhu voni vakasisimukagha lulwakilo na kuluta mu nyumba inyimike ja kufunyila kuuti vampulikisie.

uvwandulilo vwa 22

¹ pe baho ikyimike ikya makate ghano naghavikilue ikilule ye kilipipi, kino kikakemeluagha pasaka. avavaha na ² vatekesi palikimo na vavulanisi va ndaghilo, vakapuling'hana kulonda isila ija kum'buda uYesu. ulwakuva vakoghopagha avaanhu. ³ uSetano akingila kwa Yuda isikalioti, juno alyale m'bulanisivua kuvala vano vaale kijigho na vavili. ⁴ uYuda akaluta kupuling'hana na vavaha vavatekesi ku sila ja kukotola uYesu kuveene. ⁵ vakahovoka, na kupuling'ana vampeele indalama. ⁶ umwene akitika, pe akalonda unsiki ghwa kukunkotola uYesu kuveene pano pasila lipugha lya vaanhu. ⁷ ikighono kya makate ghano naghavikilue ikilule lulyafikile kuuti," ing'olo ja pasaka umpaka jibudue. ⁸ pe uYesu avasung'ha uPeteli nu Yohani, aaula," luta mukatuling'anikisie ikyakulia kya Pasaka neke twise tulie" ⁹ akavaposia," poki pano

ghulonda tukapaling'anisie? ¹⁰ akavamula, "pulikisia kyamuvweene mwingile mulikaaja lino umukibaba apindile ulusaaji lwa malenga kumwaitang'anila nu mue mumbingililaghe kuhanga kufiika kunyumba jino ikwingila. ¹¹ apuo, mum'bule unyanyumba 'ntwa ghwa nyumba, um'bulanisi ikukuposia kilikughi ikyumba kya vahesiapano nilila ipasaka na vavulanisivua vango?" ¹² ikuvasona ikyumba ikya ikyapakyanya kino kiling'anisivue mweumalile ulupinyo uluo. ¹³ pe vakaluta, vakavaghile avaanhu voni vavombile ndavule vavulanisivue. ¹⁴ pepano vkaling'anisia ikyakulia kya Pasaka. ¹⁵ unsiki ye ghufikile akikalile na vasung'ua. ¹⁶ pepano akavavula, "nilinuvusyukue luvaha fiijo lwa kulia ikyimike kya Pasaka. numue yenikyale piluta mulupumuko lwango. ¹⁷ ulwakuva nikuvavula, nanilia kange kuhanga kyalukwisa lujovue kuvutwa vwa Nguluve" ¹⁸ pebaho uYesu akatola ikikombe, akahongesia akati, "kogho iiki, mughavane jumue na jumue. ¹⁹ ulwakuva nikuvavula nanilanyua kange uluhuje lwa misabibu, kuhanga uvutwa vwa Nguluve vulava vukwisa. ²⁰ pebaho akatola unkate ye ahongisie, akamenyulania akavapeela akati," ughu ghwe m'bili ghwango ghuno ghukavulilue vwimila umue. ²¹ fyemuvombaghe vulevule kukung'umbuka une." ²² akatola ikikombe vulevule ye valile ikyakulia kya pakilo akti, "ikikombe iki lwe lupigho lwango ulupya mu danda jango. lino jikung'ike vwimila jinu. ²³ looli

mulumanyaghe umuunhu juno ikunyohela ali bahapa tuli lumo na pilia. ²² ulwakuva umwana ghwa nyamuunhu sakyang'ani iluta jujuo ndavule lwa jovilue looli iga kwa muunhu jula juno kuhumila umwene umwana ghwa nyamuunu ikwohelua!" neke ²³ vakatengula kuposesania vavuo ku vavuo veeni mu lipugha lya vanave juno asivombile isio. ²⁴ neke lukahumila kukaning'hana mulipugha lya vanave kwiti ghweveni mulipugha litu juno vikunsagha kwiti ghwe m'baha kukila vooni. ²⁵ akavavula," avatemi va vaanhu avamuiisi valinuvutwa ku veene, na vano vali nu vulamusi vwaavevitambulua voghopua. ²⁶ neke nalulondivua kyongo kulumue umue pamo kange, muleke juno m'baha kulumue, ave ndebe. na jula juno ghwe ilondua fiijo ave ndavule unyambombo kwa munhu. ²⁷ ulwakuva veeni um'baha juno ikukala pilia kange ikuvavombela? najune nikyale nighwanine nilindavule jumue ndavule juno ikuvavombela. ²⁸ looli umue mwemue mujigha kuva nune mungelo sango. ²⁹ nikuvapela umue uvutemi. ndavule uNhaata alyamelile une uvutemi. ³⁰ kuuti mupevue kulia nakunyua pavulilo vwango pa vutwa vango neke mukukala pa fitengo fya vwimike pano mukufiigha ifisina kijigho na fivili ifya Isilaeli. ³¹ Simoni, Simoni ulukagulaghe kwiti, uSetano asumile neke avepeete hwene ngano. ³² neke nikufunyile, kuuti ulwitiko lwako nalungakunuaghe. pano kyale ugomwike kange, vakangasiaghe avanyalukolo vako" ³³ uPeteli akam'bula,

“Mutwa, linitayale kuluta nuve kundinde nambe mu vufue”. ³⁴ uYesu akamwamula akati, nikukuvula Peteli, ing'ongove ye jikyale kuvika umusyughu, ukung'ana katatukwiti naung'agwile” ³⁵ pebaho uYesu akavavula,” ye nivwatwalile umue vusita kifuko, nambe indiilo ija fyakulia, nambe ifilatu, pe kinu kiki kilyapelelile?” vakamwamula kuuti, “nakwale” ³⁶ pepano akavavula,” neke lino umuunhu ghweni juno alinikifuko, atole palikimo ni ndilo ja fyakulia. na juno nsila nambe vubamba lumunoghile aghusie umwenda ghake neke aghule ghumo. ³⁷ ulwakuva nikuvavula, sooni sino silembilue vwimila uune lunoghile sivombeke, 'na kutolua ndavule umuunhu juno vikun'kola ghwene n'denya ndaghilo. ulwakuva kila kino aavavili valyajovile vwimila uunekukwisa. ³⁸ neke vakajova kuuti, Mutwa, lola isi apa ibamba ivili” pe akavavula “lukwilile” ³⁹ ye valile ikyakulia kya pakilo. uYesu akavuuka ndavule fino akasivombagha jaaatu. akaluta kukidunda kya Miseituni. voope avavulanisivua vake vakam'bingilila. ⁴⁰ ye vafikile akavavula, “musuumaghe neke muleke kukwingila mungelo. ⁴¹ akaluta patali navo hwene livue vajughwije pe akafughama akifunya. ⁴² akati, Nhaata nave lunoghile umbusikisiee ikikombe iki. neke nakwekuti ndavule nilonda une looli sivombeke ndavule ghughanile juuve.” ⁴³ neke pebaho avanyaMhola kuhuma kukyanya akamwisila, akampeela ingufu. ⁴⁴ ye alimuvuvafi, akasuuma kulukangasio fiijo, najinwing'a jikadomola

paasi nyinga hwene danda. ⁴⁵ ye akifunyile akima kuhuma kulufunyo lwake akaluta kuva vulanisivua vaake akavona vaghonelile ulwakuva valyale nulusukunalo. ⁴⁶ akavaposia, "kiki mughonelile? musisimuke mufuunye, tuleke pikwingila mungeli" ⁴⁷ ye akyale pijova pe ilipugha lya vaanhu vinga likisa naju Yuda juno aale m'bulanisi ghake ghwe jumo na vala kijigho na vavili akavalongola kwa Yesu neke anonele. ⁴⁸ neke uYesu akambula, "Yuda ghukumwohela umwana ghwa nyamuunhu ghwa na pikunonela? ⁴⁹ pe avavulanisivua va Yesu ye valipipi naghwo yevakavwene aghuo ghano ghivombeka vakati," Mutwa ndaani tuvatove nu m'bamba? ⁵⁰ neke jumo mu veene akantova nu m'bamba ukami ghwa ntekese. um'baha akadumula imbughulutu ijakundio. ⁵¹ uyEsu akajova akati, ulu lukwilile. akatola imbughulutu akabadika. ⁵² uYesu akajova kwa ntekese um'baha na kuvavaha va nyumba inyiimike na kuvagoyo vano valisile vusila kukagula". ndaani mukwisa hwene muli nilibaatu kange hwene mhiji. ifivuunda, nasi bamba? ⁵³ ye nili numue ifighono fyooni munyumba inyimike namwavikagha amavoko nkyanya jango. neke ughu ghwe nsiki ghwako nu vutemi vwa ng'isi" ⁵⁴ vakankola vakamulongosia, vakamuleta ku nyumba ja ntekese. um'baha neke uPeteli akava ivingilila pavutali. ⁵⁵ pepano ye vavwene vapembile umwoto munyumba. munkate ye vikalile paasi palikimo, uPeteli akikala pakate paveene.

⁵⁶ unkami jumonga umwanahinja akam'bona uPeteli pano ikalile palumuli luno lukahumila mu mwoto, akamulola akam'bula umuunhu uju avele palikimo naghwo.” ⁵⁷ neke uPeteli akaana akati, “ghwe n'dala uve uvee une nanimanyile” ⁵⁸ unsiki ndebe, umuunhu akamwagha akati, “uve najuve mulivevamo” neke uPeteli akamwamula, “nemukibaba une jeje” ⁵⁹ ye ghukilile unsiki ghwa kavalilo kamo ndiiki, umughosi jumonga akankangasia akati,” lweli fijo umuunhu uju avele luumo naghwo, ulwakuva kihwani kya vaGalilaya” ⁶⁰ neke upeteli akati, “ghwe mughosi, nanisikaghwile sino ghujova” pebaho unsiki ghughuo yeijova, ing'hongove jivika. ⁶¹ akasyetuka umutwa akamulola uPeteli najuPeteli akakumbuka ilisio lino alyam'bulile uMutwa ye jikyale ing'hove pivika umusyughu, ghukung'hana une katatu. ⁶² akaluta kunji, uPeteli akatengula pilila kulusukunalo fijo. ⁶³ pepano avakinhaata vano vakumulolelagha uYesu, vakambenafulagha na pikumtova. ⁶⁴ ye vakamughimbika kumaaso vakamposia vakati, “iviile! ghweveni juno akutovile?” ⁶⁵ vakajova nyinganyinaga kukum'benapula uYesu na kukumuligha. ⁶⁶ ye kukile palyakilo. avaghogholo kuvoni vakakong'ana palikimo, na vavaha vavatekesi na vavulanisi va ndaghilo, vakantwala kuvuhighi, ⁶⁷ vakatisagha 'ndeve uve veve mwana ghwa Kilisite, tuvuule” neke umwene akavavula “nambe ningavavule, namunganyitike, ⁶⁸ kange ningavaposie namunganyamule”. ⁶⁹ looli kutengulila lino na kulutilila, umwana ghwa

nyamuunhu ikukala ku luvoko lwa kundio lwa Nguluve. ulunya ngufu ja Nguluve. ⁷⁰ vooni vakati, kwekuti uve ulimwana ghwa Nguluve? neke uYesu akavavula, “umue mujovile kuuti une nene mwana ghwa Mutwa! ⁷¹ vakati, “kiki tukyale kange tulonda uvwoles? ulwakuva jusue tupulike amasio kuhuma mu mulomo ghwake”

uvwandulilo vwa 23

¹ ilipugha lyoni vakima vakantwala uYesu pavulongolo pa Pilato. ² vakatengula kukumuligha viti, tumwaghile umuunhu uju ikujisofia iisi jitu, ikutukana kuhumia isongo kwa Kaisali, kange ijova kuuti umwene ghwe Kilisite uNtwa. ³ uPilato akamposia akati, “vuli uve veve Ntwa ghwa vayahidi? uYesu akamwamula akati, “veve ghujova ndikio?” ⁴ UPilato akam'bula um'baha ghwa vatekesi nilipugha, “nanikughwagha unkole ghwa muunhu uju”. ⁵ avele ihovelesia avaanhu avulanisie muvuyahudi mwoni, atengulile ku Galilaya lino pwale kuno”. ⁶ uPilato ye apulike agha, akaposia nave umuunhu uju ghwa kuGalilaya? ⁷ ye akagwile kuuti kuuti ali mu vutwa vwa Helode, akantwala u Yesu kwa Helode, ulwakuva ifighono ifio. ⁸ uHelode ati amwaghile uYesu, akahovoka kyongo ulwakuva ifighono finga akalondagha kukum'bona. akapulika imola sako akahuvilagha kulola ikidegho kimo kino kivombelua nu mwene. ⁹ uHelode akamposia uYesu amasio minga neke uYesu nakavamula kyokyoni. ¹⁰ avavaha vavatekesi

na vavulanisi va ndaghilo vakima ni ng'alasi kukumuligha. ¹¹ uHelode palikimo na vasikali vake, vakumuligha na kumbenafula, vakamfasia amenda amanono, pepano akan'gomosia uYesu kwa Pilato. ¹² uHelode nu Pilato vakavisagha vamanyani kutengulila ikighono ikio [ulwakwasia valyale valugu]. ¹³ uPilato akavakemela palikimo avatekesi na avavaha na ni lipugha lya vaanhu, ¹⁴ akavavula akati, "muniletile umuunhu uju ndavule umuunhu juno ilongosia avaanhu kuvomba imbivi, lolagha nitile nimposie pavulongolo pa maaso ghinu nanighwaghile un'kole kwa muunhu uju ku ghoni ghano umue mukumuhigha umwene. ¹⁵ ndali, ghwope uHelode ulwakuva alyan'gomwisie kulyusue, loola nakwekili kimonga kino avombile, kino kikumpelela afue. ¹⁶ pe lino nikun'kopa na kukumulekesia. ¹⁷ * ¹⁸ neke vooni palikimo vakova vakati, "m'busie ujuo un'dindulile uBalaba ¹⁹ uBalaba alyale muunhu juno avikilue mu ndinde ulwakuva alyavombile uvuhosi vumonga mu lipulo na kwa kubuda. ²⁰ uPilato akavavula kange nilonda kumulekesia uYesu. ²¹ neke aveene vakajeghelagha viti, unkomelele, unkomelele". ²² akavaposia ulwa vutatu, neke umuunhu uju avombile uvuhosi vuki?" nanikughwagha unkole ghuno ghukun'twalila abudue. lino ningamale kun'tova nikumulekesia. ²³ neke vakaghina kukwov, vilonda kuuti, akomelelue.

* **uvwandulilo vwa 23:17** lino, ikighono kimonga ikya lotogo lwa vayahudi uPilato akamulekisie un'kungua jumo.

neke ilyovo lyake likamwitikisia uPilato. ²⁴ pepano uPilato akalamula kuvomba ndafu muvufumbue vwake. ²⁵ akamulekesia juno valyaneelile juno alyadindilue mulywa kupela ilibaatu na kubuda. neke akantavula uYesu ndavule mundondele saake. ²⁶ ye vikuntwala vakankola umuunhu jumo itambulua ghwe Simoni juno akahuma mu iisi ija Kilene, vakam'beghasia ikikovekano neke ipinde kumbingilila uYesu. ²⁷ ilipugha lya vaanhu navakijuva vano valyale vilila na kusukunala vwimila vwake navambingililagha. ²⁸ neke akansyetukila, uYesu akavavula, "avahinja va muyelusalemumulekaghe kundilila uneloli mulilaghe vwimila mu lyumue na vwimila mu vaanha vinu. ²⁹ lola ifighono fikwisa fino viliti, "vafunylue vano vaghumba na maleme ghano naghapapile, na mavele ghano naghong'ilisie" ³⁰ pepano vatengula kufivula ifidunda kuuti, "tughile ni fidunda mutukupike" ulwakuva ³¹ nave vivomba agha ku umwighu, pe luliva ndani ku ghuno ghumile?" ³² avaghosi avange avahosi vavili vakantwalagha palikimo nu mwene neke vabudue. ³³ ye vafikile pano vatambuluagha Lung'ala lwa muunhu, pepano pepano vakavakomelela palikimo na vahosi vala. jumo ulubale lwa kundio nujunge ulubale ulwa kung'ighi. ³⁴ uYesu akam'bula, "Nhaata uvasaghile ulwakuva sino vivomba navasitaghinie ". voope vakatova ulusudolekughava amenda ghake. ³⁵ avaanhu vakima kumo vikuvalola avavaha vuno vikumuhigha, na kuti, "alyavapokile avange

na lino ipoke jujuo nave umwene ghwe Kiliste ghwa Nguluve Mwimike”. ³⁶ avasikali voope vakam'benapula, vakam'belelela na kukumpela, isiki, ³⁷ vakatisagha, "nave uve uli Ntwa ghwa vaYahudi ipoke juve ghwemwene" ³⁸ kwekulyale kange ni kivalilo kwa mwene kino kilembilue "UJU GHWE MUTWA GHWA VAYAHUDI". ³⁹ umuhosi jumo juno akakemelilue akamuligha akati," uve na veve Kilisite? ghupoke juve neke najusue" ⁴⁰ neke ujunge jula akamwamula, akan'dalikila akati, "ghwe, uve naghukumwoghopa uNguluve, najuve uli muluhighilo luliku? ⁴¹ usue pwetule bahapa musakilweli, ulwakuva usue twukupila kinokinoghile ku maghendele ghitu. neke umuunhu uju naavombile ikivivi kyokyoni. ⁴² pe akongelezia kuuti,"Yesu ung'umbukaghe kyale ghukwingila mu vutwa vwako". ⁴³ uYesu akam'bula, kyang'haani nikukuvula, umusyughu ghuva nune ku Paladis". ⁴⁴ apuo jikale pipi nu n'tanda pa mwisi ing'isi jikisa jikakupikila iisi jooni kufikila ikivalilo ikya busika lubale" ⁴⁵ ulumuli lwa lijuva lukasimile, pe baho umwenda ughwa nyumba inyimike ja kufunyila ghukademuka pakate kutengulila kukyanya. ⁴⁶ pe uYesu akalila fiijo akati," ghwe Nhaata nivika umwoojo ghwango mumavoko ghako" ye ajovile aghuo akafua. ⁴⁷ uAkida ye asivwene sino sivombike akamughinia uNguluve akati, "kyang'haani umuunhu uju akale mugholofu." ⁴⁸ unsiki ilipugha ilya vaanhu vano vakisile sino sivombeka vakati vasivwene, vakagomoka kuno vikutovatova

pafifuva fyave. ⁴⁹ neke avamanyani vake navakijuva vano valyale vikumbingilila kuhuma ku Galilaya, valyimile patali vilola sino sivombeka. ⁵⁰ lola, kwealyale umuunhu juno ghwope muli balasa akatambulwagha Yosefu juno alyale ghwope muli balasa, umuunhu unono nu nya kyang'haani. ⁵¹ akale naiting'inie na masaghe na maghendele ghawe], kuhuma ku Alimataya, umpulo ghwa kiYahudi ghuno ghulyale ghughulila uvutwa vwa Nguluve. ⁵² umuunhu uju akam'belelela uPilato akansuuma am'pele um'bili ghwa Yesu. ⁵³ akamwisia na kunsyungukisia umwenda um'blafu akam'ka mumbipa jini jilyabughulike muli nalavue lino nakwale juno aghela kusyulua. ⁵⁴ kilyale kighono kya kuling'ania ni sabati jilyale pipi. ⁵⁵ avakijuva vano vakisile navope kuhuma ku Galilaya, vakalongosinie, vakajagha imbipa ghwene um'bili ghwake vaghughonisie. ⁵⁶ vakagomoka na kutengula kutengelela amafuta gano ghinikilila, neke pakighono ikya Sabati vakapuma ndavule uvutavike vwa ndaghilo.

uvwandululo vwa 24

¹ palwakilo kyongo ikighono kya kwasia valisile kumbipa, kuleta ifinu fino finukilila fino valyatendile. ² vakavona ilivue livungulwike kutali ni mbipa. ³ vakingila mu'nkate, neke navakaghwagha um'bili ghwa Mutwa Yesu. ⁴ jilyahumile kuuti, unsiki ghuno vakachanganyikivue, mu ilio kukenyemukila, avanhhu vamonga vavili vakimile pakate

pavanave vafwalile amheenda amavalafu.
⁵ avadala valyale vamemile uvwoghofi na kusulamisia amaaso ghave paasi, vakavavula avadala, “kiki mukumulonda umwumi mu vafue?”
⁶ apa napwale, neke asyukile! mukumbukaghe fino alyajovile kulumue ye ali ku Galilaya, alyatile ndiki, “⁷ umwana ghwa muunhu anoghile kuvuka mu mavoko gha vaanhu avanya sambu na kupumusivua ni kighono kya vutatu asyuke kange.”
⁸ avadala vala vakakumbuka amasio ghake,⁹ vakagomoka kange kumbipa na kum'bula isio sooni vala kijigho na jumo na vange vooni.
¹⁰ pe uMaliya Magadalena, uJohana, uMaliya mama ghwa Yakovo, na vadala avange palikimo vakahumia imhola isi isa vusun'gua.
¹¹ neke imhola isi sikavoneka hwene sa mbedo kuva sung'ua, kange nakavitikile avadala vala.
¹² nambe lino uPeteli akasimuka, akakimbila na kuluta ku mbipa, akahungila na kulola mu'nkate akaghwagha umwenda um'balafu ghwene. pe aPeteli akavuka na kuluta ku nyumba jake, akale idegha kiki kino kihumile.
¹³ pe degha, vavili mu vanave valyale viluta ikighono kikikyo mu kikaaja kimonga kikemelua Emmau, kino klyale nu vutali vwa, [] kuhuma ku Yelusalemu.
¹⁴ vakajofesania vavuo ku vavuo ku sooni sino sihumile.
¹⁵ jilyahumile luuti, unsiki ghuno valyale vijofesania na kuposesania, uYesu akavelelela pa vupipi akakolana nave.
¹⁶ neke amaaso ghave ghakasighilue kukun'kagula umwene.
¹⁷ uYesu akavavula, akati, “umue mwe vavili muvele mujovela

kiki un'siki ghuno ye mughenda?" vakima pala neke vakavonike ghwene vaanhu avanya lusukunalo. ¹⁸ jumonga mu vanave ilitavua lyake ghwe Cleopa akamwamula akati, pe uve uli muunhu ghwemwene pa Yelusalemu apa, juno naukagwile sino sihumile ukuo ifighono ifi?" ¹⁹ uYesu akam'bula akati, "se nyiki?" vakamwamula, "sooni sino sa Yesu Munasaleti, juno alyale m'bili unya ngufu mu maghendele na masio pa maaso gha Nguluve na vaanhu vooni. ²⁰ na fino avatekesi na valongosi vitu valyamwumisie kuhighua kufua na kupumhusivua. ²¹ neke tulyahuvilile kuuti umwene ghwe juno ikuvavika avaanhu huru ava Silaeli. Ena, kutali naghuo lino kighono kya vutatu kuhuma isi sihumile. ²² kange pepano avadala vamonga kuhuma mulipugha litu vakatudeghisie ye vali pa mbipa ni lyakilo joni. ²³ vati navaghwaghile um'bili ghwake vakisa na kujova kuuti, vakalolile amavonelo gha vanyaMhola ghiti mwumi. ²⁴ pe avaghosi vamonga vano valyale palikimo nusue kakaluta ku mbipa vakavona hwene vadala fino vimile. neke navakamwaghile umwene" ²⁵ uYesu akavavula umue mwe vaanhu vajaasu mwevanya moojo ghano naghikwitika ku sooni sino avavili vijova! ²⁶ pe na lukamunoghile uYesu kupumhuka mu agha, na kukwingila mu vwimike vwake?" ²⁷ pe kutengulila kwa Moose na vavili vooni, uYesu akavavulanisiagha sino sikun'jova umwene mu malembe ghake ghoni. ²⁸ ye vali pipi ni likaaaja lila kuno valyale viluta,

UYesu akahwana ighendelela kuvulongolo. ²⁹ neke vakan'kwesa vakatisagha, “ikale palikimo nusue, ulwakuva ivwilile ni kilo hwene fisilile” pe uYesu akingila na kukukala navo. ³⁰ jikahumile kuuti, ikalile pilia navo, akatola un'kate na kughufunyila, akaghumenyulania na kukuvapela. ³¹ vakadindula amaaso ghawe vakan'kagula pe akasovanika ghafula pa maaso ghawe. ³² vakijofesania vavuo ku vavuo, “pe lino amoojo ghitu naghalyale mu n'kate jiiitu, unsiki ghuno ijova nusue mu sila ye adindulivue amalembe. ³³ akimile unsiki ghughuo, na kugomoka ku Yelusalemu. vakavagha vala kijigho nu jumo vakong'anile palikimo na vala vano valyale lumo. ³⁴ vakatisagha,” kyang'ani uMutwa asyukile amwumile uSimoni”. ³⁵ pe musila vakampangila sino sihumile, kange na fino avonike kuvnave ye ienyula un'kate. ³⁶ ye vijova isio uYesu jujuo akimile pakate jave na kukuvavula, “ulutengano luvisaghe numue”. ³⁷ neke vakoghopa a kusagha kuuti vakajaghile inumbula. ³⁸ uYesu akavavula, kiki musukulana? kiki mukuposia mu moojo ghinu? ³⁹ lola amavoko ghango na maghulu ghango, kuuti nene june. munyabasie mulole. ulwakuva inumbula jisila nyama na mafupa, ndavule fino mukunyagha une.” ⁴⁰ ati amalile kujova ndiki, akavasona amavoko na maghulu ghake. ⁴¹ ye vali nulukelo luno luhasing'ine na kisila vwitiki na kudegha, uYesu akavavula kuuti, “pe muli ni kinu kyokyoni kulia? ⁴² pe vakampela ikipande kya swi kino kinyanyilue. ⁴³ uYesu akatoola

na kulia pa maaso ghanave. ⁴⁴ akavaavula, “ye nilyale numue nikavavulagha kuuti sooni sino silembilue mu ndaghilo sa Moose na vavili ni Sabuli sinoghile kuhumila” ⁴⁵ pe akavapela kukaguala amalembe. ⁴⁶ akavavula, akati, “jilembilue, ukilisite anoghile kupumhuka na kusyuluka kange kuhuma ku vafue ikighono kya vutatu. ⁴⁷ uvulato nu lusaghilo lwa sambu lunoghile kudalikivua ku litavua lyake ku iisi sooni kutengulila ku Yelusalemu. ⁴⁸ umue muli vasaidi va isi sooni, ⁴⁹ lolagha, nikuvatwalila ulufingo lwa baba ghwango kulumue neke mughule mu mpulo ughu, kuhanga mufyala ingufu kuhuma kumyanya kwa mwene. ⁵⁰ pepano u yesu akavalongosia kumyanya kuhanga pano valyale pipi na ku Betania. akatosia amavoko ghake kumyanya, na kuvafunyila. ⁵¹ jikahumila kuuti, unsiki ye ikuvafunyila akapindilue n'kyanya kuluta na kukuvaleka. ⁵² pe vakamfunya nu lukelo ulukome, na kugomoka ku Yelusalemu. ⁵³ vakaghendela kumughinia uNguluve mu nyumba inyimike ja kufunyila.

Vwanji Bible

The New Testament in the Vwanji language of Tanzania

copyright © 2020 Door43 World Mission Community

Language: Kivwanji (Vwanji)

Translation by: Door43 World Mission Community

Contributor: Cloud Roman, ITTO, Mwj. Lucas Ndugu, Tiralaleli Ndugu, Julieth Ngogo, Vwanjimt

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0fe8b31a-d7bb-5580-ae6c-d8de2d786d46